



4/2019

**Služba
slova**

Obsah

	Úvodné slovo	3
6. október	<u>16. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Daniela Mikušová</u>	4
13. október	<u>17. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Anna Belanji</u>	5
20. október	<u>18. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Jana Velebírová-Hudáková</u>	7
27. október	<u>19. nedeľa po Svätej Trojici, ThDr. Zuzana Poláková</u>	9
31. október	<u>Pamiatka reformácie, Mgr. Katarína Hudáková</u>	10
2. november	<u>Pamiatka zosnulých, Mgr. Vladimír Kunovský</u>	13
3. november	<u>20. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Mario Činčurák</u>	15
10. november	<u>21. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Jana Ďuranová</u>	18
17. november	<u>22. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Michal Belanji</u>	20
24. november	<u>23. nedeľa po Svätej Trojici, Mgr. Štefan Kiss</u>	22
1. december	<u>1. adventná nedeľa, Mgr. Marián Grega</u>	25
8. december	<u>2. adventná nedeľa, Mgr. Alena Ďurčíková</u>	27
15. december	<u>3. adventná nedeľa, Mgr. Ján Gallo</u>	28
22. december	<u>4. adventná nedeľa, Mgr. Dušan Brehuv</u>	30
24. december	<u>Štedrý večer, Mgr. Marcela Sabová</u>	32
25. december	<u>1. slávnosť vianočná, Mgr. Stanislav Grega</u>	34
26. december	<u>2. slávnosť vianočná, Mgr. Peter Taját</u>	36
29. december	<u>Nedeľa po Vianociach, ThLic. Jana Pabáková</u>	38
31. december	<u>Záver občianskeho roka, Mgr. Štefan Kiss</u>	40

**Kliknite na podčiarknutý text
a dostanete sa priamo na príslušnú stranu.**

**Kliknutím na pätku (Služba Slova)
sa dostanete naspäť na Obsah.**

Úvodné slovo

Milí čitatelia,

je pred nami obdobie pripomínania si diela reformácie, spomínania na našich zosnulých a potom advent a vianočné sviatky – všetko príležitosti, ktoré sú vo svojom pravidelnom opakovaní výzvou pre kazateľa, aby načrel hlboko do studnice Božieho slova i do hĺbky svojich myšlienok a prihovoriť sa poslucháčom niečím, čo je aktuálne a nové, aj keď daná príležitosť je tu už po niekoľkokrát. Mať zásobu nových myšlienok pre pravidelné Služby Božie, večerné pobožnosti i slávnostné zhromaždenia nie je jednoduché, preto veríme, že Vám aj náš časopis posluží a prinesie obohatenie pre Vás osobne, aj inšpiráciu pre Vašu kazateľskú službu.

O svoje myšlienky sa tentokrát s nami podelili naši bratia farári a sestry farárky z Liptovsko-oravského seniorátu. Srdečne im preto v mene Vás všetkých, ktorým ich prípravky pomôžu, ďakujem a teším sa na to, že budeme opäť prežívať jednotu vo zvestovaní Božieho slova i v prežívaní radosti, ktorú nám advent zaslubuje a vianočné sviatky prinášajú.

Prajem Vám, aby Pán Boh svojim Svätým Duchom skrze Vaše slová oslovoval a zasieval semienko viery do srdca poslucháčov. Prajem Vám, aby ste tiež prežili požehnanie z Božích darov vo Vašej službe i prijímaní radostného posolstva evanjelia. Veď nie sme len hlásatelia, ale aj sami prijímame a počúvame, čo nám Písmo hovorí. A zaslúbenia večnosti či oznámenie o príchode Spasiteľa bude znieť i nám. Radujme sa preto v srdci, aby sme ako horiaca fakľa mohli radosť skrze zvest' preniesť i do našich spoločenstiev a tak prežívať požehnanie z kazateľskej služby.

Za redakčnú radu,

Štefan Kiss

6. október

16. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Ef 3, 14 - 21

Exegetické poznámky

Apoštol Pavel v tomto liste zanietene svedčí o nekonečnej Božej láske, ktorá sa prejavila v milosti Pána Ježiša Krista. Je vďačný, že nesmierna Božia moc a múdrosť zmenila úhlavného nepriateľa cirkvi na najväčšieho zvestovateľa evanjelia. Dostal milosť a Boh ho použil k zvesti dobrej správy. Raduje sa, že aj pohania v Efeze mohli byť adoptovaní nebeským Otcom ako Jeho skutoční synovia a dcéry. Modlí sa za nich, kľaká na kolená a prosí, aby ich Pán naplnil všetkou plnosťou.

Verše 14-16: Je to druhá Pavlova modlitba v liste Efezským. Prosí Toho, ktorý je Otcom každej rodiny/zboru/cirkvi o dary pre spoločenstvo veriacich. Prosí o dary podľa bohatstva Božej slávy, pretože nepochybuje, že Pán Boh má k dispozícii nevyčerpatelné zdroje a je schopný vypočítať jeho modlitbu.

Verše 16-19: Pavel prosí o posilnenie vnútorného človeka. Výraz – katoikein, prebýval – označuje trvalé bydlisko. Znamená to bývanie vo vlastnom dome na rozdiel od nočného odpočinku cestujúceho, ktorý zajtra odíde.

Zakorenený a založený v láske – botanické a architektonické prirovnanie zdôrazňuje hĺbku a je tak opakom všetkej súčasnej povrchnosti.

Naplnený celou plnosťou Božou – predložka eis naznačuje byť naplnený k Jeho plnosti, teda normou, úrovňou, za ktorú sa Pavel modlí, je Božia plnosť, Božia dokonalosť.

Verše 20-21: Môže učiniť omnoho viac – hyperekperissou: nekonečne viac, ďaleko viac ako viac.

Návrh propozície

Duch svätý nás posilňuje, keď:

1. Kristus prebýva v nás,
2. žijeme v spoločenstve,
3. utvrdzujeme sa v Kristovej láske.

Myšlienky ku kázni

Väčšina ľudí v kostole už počula dnešný evanjeliový príbeh – vzkriesenie mládenca v Naime. Možno pri jeho počutí premýšľajú o bolesti zo smrti blízkeho človeka, o obrovskej moci Ježiša Krista, o Jeho súcite voči úbohej

žene. Ale premýšľali sme už o tom mládenčovi? A najmä, premýšľali sme o tom, aký bol jeho nový život? Čo s ním urobilo vyslobodenie zo smrti? Vrátil sa k predošlému životu, alebo si začal užívať (veď ušiel hrobárovi z lopaty), alebo od tej chvíle žil nový život s Kristom?

Téma dnešnej nedele: vyslobodenie z otroctva smrti nám pripomína, že každý kto z Božej milosti spoznal v Ježišovi Kristovi svojho Spasiteľa, bol vyslobodený z otroctva hriechu a smrti. Sme vykúpenci Kristovi. Aby sme sa však nevrátili do starého života a nestratili vykúpenie, je potrebné to, o čo prosí Pavel: potrebujeme mocne zosilniť na vnútornom človeku. Ako? Apoštol prosí, modlí sa za tri dôležité veci v živote svojich bratov a sestier v Efeze:

1. Aby Kristus prebýval vierou v našich srdciach – v niektorých piesňach a kolektách hovoríme o Kristovi ako o Hostovi, ktorého voláme, pozývame k nám. To je také pohodlné – chvíľu byť s Kristom, chvíľu byť so svetom. On však nechce byť Hostom, chce prebývať v našom srdci natrvalo a ako Pán. Prebývať = byť v našom živote, byť stredobodom našich rozhodnutí a plánov, byť tým, kto vládne. Často je Pán Ježiš len kdesi na okraji nášho života. Je tam, veríme, ale neprebýva!

Potrebujeme Mu naozaj dať to miesto, ktoré Mu náleží, aby sme duchovne, vnútorne rástli a žili nový život.

2. Aby sme boli zakorenení a založení v láske spolu s ostatnými svätými. Občas mám pocit, že dnešný človek je všetko možné, len nie zakorenený. Zdá sa, že sme vytrhnutí zo všetkých koreňov, chceme všetko vyskúšať, všetko zažiť, všade byť. Meníme zamestnania, bydliská, partnerov, ponožky... V takej situácii je veľmi ťažké naozaj rásť, budovať sa. Ako, keď nie sme zakorenení, zakotvení? Nemáme čas a ani silu to meniť. Preto je veľmi dôležité byť spolu so všetkými svätými. Byť spolu so všetkými kresťanmi a spolu s nimi rásť a budovať sa v láske k Bohu, i k bratom a sestram navzájom. Ísť vo viere do hĺbky tak, ako by sme to sami nezvládli a nedokázali. V spoločenstve svätých (nie každú chvíľu v inom) sa zakoreňujeme v Božej láske a budujeme vzťah k Bohu i k Jeho cirkvi na zemi. To je veľmi, veľmi dôležité pre nový život tých, ktorí boli vykúpení.
3. Aby sme poznali Kristovu lásku a dali sa naplniť celou Božou plnosťou. Je obrovský rozdiel vedieť a poznať. Viem, že existuje ovocie s názvom

Karambola alebo Pytahaya. Videla som ich na obrázku. Aj som počula ako chutia. Ale to nestačí. Nepoznám ich naozaj, pretože som ich nikdy neochutnala, nezažila, aké sú v skutočnosti.

To isté platí aj pre vzťah s Pánom Ježišom. Kristus a Jeho kríž musia byť stredobodom našej viery i života. Potrebujeme poznávať, zažívať Jeho lásku deň čo deň. Vždy znovu a znovu si uvedomovať a prijímať Jeho milosť, prichádzať pod Jeho kríž s pokáním i vďakou. Potom budeme naplnení celou Božou plnosťou – plnosťou Jeho moci, plnosťou Ducha Svätého, Jeho darov i ovocia a budeme rásť ako strom zasadený pri vodných tokoch, ktorý nikdy nevyschne.

Absolútne netušíme, čo sa stalo s mládencom z Naimu po tom, ako ho Ježiš Kristus vzkriesil z mŕtvych. Ale nechce sa mi veriť, že by to nezanechalo stopu na jeho živote. Naopak, som hlboko presvedčená, že musel vykročiť na novú cestu a duchovne vyrásť v nasledovníka Pána Ježiša Krista, lebo On ho vyslobodil a zachránil. Niekedy prijímame tú obrovskú Božiu milosť, to vykúpenie z moci smrti strašne

samozrejme, ako lacnú milosť. A to spôsobuje, že celý ten zázrak vykúpenia nemá takmer žiadny vplyv na náš život, na každodenné konanie a my vôbec nerastieme na vnútornom človeku. Pavel sa však modlí za kresťanov v Efeze a my sa môžeme modliť jeden za druhého, aby sa to zmenilo, aby sme rástli v moci Božieho Ducha, ako milované Božie deti. A nádejou nám je, že náš nebeský Otec nielen počuje naše prosby, ale On: *môže nad toto všetko učiniť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme*. Omnoho viac. To je úžasné zaslúbenie. Preto sa modlime spolu s Pavlom za seba, za našich bratov a sestry, za naše zbory i celú cirkev a On dá omnoho viac, ako si predstavujeme. Za to Mu patrí všetka naša chvála a sláva v cirkvi.

Použitá literatúra

List Efezským (Komunitní studium Bible z. s.); John R.W. Stott: Efežanom

Mgr. Daniela Mikušová, zborová farárka, CZ ECAV Liptovský Peter (LOS)

13. október

17. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Ef 4, 1 - 6

Exegetické poznámky

Môžeme si všimnúť, že v liste Efezským, tak ako vo väčšine ostatných Pavlových listov, je prvá časť listu doktrínálna. Má informovať a korigovať myseľ človeka o veľkých pravdách a doktrínach evanjelia. Druhá časť, ktorá sa otvára práve štvrtou kapitolou je praktická. Je určená na smerovanie života človeka, na jeho správanie a postoj k iným. Veľmi dôležitá je rovnováha medzi poznaním a konaním. Všetci kresťania sú povinní usilovať sa o rozumnosť vo viere a zavádzať pravdy života do praxe. Len počúvať o kresťanských privilégiách môže viesť kresťana k pohodlnosti. Preto je potrebné vyzývať aj ku kresťanským povinnostiam. Treba hovoriť o tom, čo Pán Boh od nás vyžaduje vzhľadom na dané privilégiá, ktoré sú pre nás zaručené. Najlepším spôsobom, ako pochopiť záhady a zúčastniť sa privilégií, ktoré sme

prijali, je svedomite si precvičiť povinnosti, ktoré sú nám predpísané.

Pavel bol teraz väzňom v Ríme. Bol „*väzňom v Pánovi*“, čo znamená to isté ako „*pre Pána*“. Zmieňuje sa o tom znova a znova, aby ukázal, že sa za svoje putá nehanbí. Vedel dobre, že netrpel ako ten, kto koná zlo. Práve naopak. Trpí pre lásku a z lásky k Pánovi a bližným. Ukázaním na túto skutočnosť Pavel jasne deklaruje, že vie, kto je. Akoby povedal: Viem, kto som – väzeň pre Pána, služobník Boží, ten, ktorý je ochotný trpieť pre evanjelium Kristovo. Je to dôležité, pretože z tohto postoja vychádzajú následné skutky. Ak vyzýva kresťanov k službe lásky, v prvom rade on sám žije evanjelium v praxi. Ukazuje príklad na vlastnom živote. Zviditeľňuje aj možné dôsledky služby evanjelia, čím môže byť aj utrpenie. Okovy potvrdzujú Pavlovo neoblomné presvedčenie a vieru v Kristovo evanjelium.

Ďalšie verše obsahujú nabádanie ku vzájomnej láske, jednote a zhode. Čo si treba všimnúť je fakt, že sú tu pomenované aj správne **prostriedky a motívy**, ktorými túto jednotu možno dosiahnuť a propagovať. V Písme sa na nič netlačí serióznejšie, ako na toto. Láska je zákon Kristovho kráľovstva, lekcija jeho školy, pečat jeho rodiny.

Prostriedky, ktoré sú menované k dosiahnutiu jednoty sú: ***pokora, krotkosť, zhovievavosť, to všetko vo vzájomnej láske.***

Návrh propozície

Boh tvorí jednotu:

1. žime v nej,
2. uplatňujeme ju skrze pokoru, nežnosť a trpezlivosť v láske.

Myšlienky ku kázni

Súčasťou zvesti, ktorú šíril ap. Pavel, bola realita slobody. *Sme oslobodení k slobode*, hovorí na jednom mieste. A predsa paradoxne má Pavel v priebehu svojej služby často krát na rukách okovy. To však na zvesti o slobode nič nemení, lebo tu nejde o okovy na rukách, ale na srdci. Toto treba pripomínať, lebo napriek tomu, že Kristus oslobodzuje k slobode, kresťania žijú, ako otroci svojich vlastných zlých vášní a žiadostí. Žijú akoby nemali na výber, žijú akoby boli otroci hriechu. To je okamih, kedy si potrebujeme pripomenúť, že rozmer slobody treba uplatniť v každodennej praxi života. Slobodu treba žiť konaním Božej vôle a tá je zjavená v Písme. Skrze prečítanú stať Písma je nám zjavená pravda o Božej vôli, pravda o slobode, ktorá súvisí s jednotou.

Nie. Nie je ľahké žiť v jednote, ale je to Božia vôľa. Je to oblasť slobody, do ktorej sme povolani a navyše je tu Boh, ktorý je garantom jednoty. On sám tvorí jednotu. On je Bohom jednoty a povoláva nás uplatniť tento rozmer slobody. To je skutočnosť, ktorú ako kresťania potrebujeme rešpektovať, prijať a žiť. Prijmeme to pozvanie: žime v jednote.

Boh nás, ako svoje deti, povoláva k jednote. Ukazuje miesto, ktoré máme ako kresťania v tomto svete zaujať. Nehovorí, že je to jednoduché, že to bude niekedy jednoduché, ale hovorí, že je to nevyhnutné a potrebné. Je to Božia vôľa pre nás, aby sme zakúsili život v plnosti. Treba poznať, ako sa to dá a opäť vidíme, že Pán Boh ukazuje cestu. Pohľad upriamený na Neho ako na Pána, ktorý tvorí jednotu. Nie je to naše dielo. Jednotu nie je možné vyprodukovať vlastným úsilím. Je možné do tejto jednoty vstúpiť a žiť v nej konaním Božej vôle. Uplatniť princípy a prostriedky, ktoré nás vovádzajú do života s Bohom jednoty, znamená vychutnať rozmer slobody, ktorej súčasťou je jednota. Prostriedky k uplatneniu tejto jednoty, ako nám ich ukazuje Písmo, sú: ***pokora, krotkosť, zhovievavosť, to všetko vo vzájomnej láske.***

Nič zložité a komplikované. Iba pokora, krotkosť, zhovievavosť vo vzájomnej láske. Iba? Zdá sa, že práve tieto cnosti nám mnoho krát v živote viery chýbajú. Podme sa zastaviť a priblížiť si význam týchto vzácných atribútov, ktoré nás vovádzajú do jednoty, ktorú tvorí Boh.

Pokora – je proti pýche. *Pokora* je vynikajúca dispozícia duše, ktorá spôsobuje, že ľudia nie sú ochotní vyprovokovať druhých a nie je ľahké ich vyprovokovať, alebo uraziť ich slabosťami. Pokora je prvým krokom k jednote. Bez pokory nemôže byť ani miernosť, krotkosť, trpezlivosť, ani znášateľnosť. Pýcha a zlé vášne robia škodu vo vzťahoch a spoločenstve. Pokora obnovuje mier. Hrdosť vovádza do sporu, ale s pokorou prichádza láska. Nechodíme hodni povolania, ktorým sme povolani, teda nenašli sme to správne miesto v živote, ak nie sme pokorní a krotkí v srdci. Pretože Ten, skrze ktorého sme povolani, On, ku ktorému sme povolani, bol výnimočný miernosťou a pokorou srdca. Prikázal nám poznať Ho v tomto postoji.

Krotkosť – iné slová: miernosť, nežnosť, láskavosť. Je v protiklade s hnevom a zášťou. Je to schopnosť prijímať iných, byť rozvážny v počínaní.

Zhovievavosť – iné slová: trpezlivosť, vytrvalosť, stálosť. Je to človek, ktorý bez odporu znáša aj niečo neprijemné (bolesť, utrpenie), nereptá, nedožaduje sa pomsty, dokáže čakať.

Znášať sa navzájom v láske znamená nieť slabosti jedny druhých zo zásady lásky, a preto ich neprestajne milovať. Najlepší kresťania sa musia navzájom znášať a navzájom si robiť to najlepšie, aby v sebe navzájom vyprovokovali milosť a nie zlé vášne. Nájdeme medzi sebou veľa takých, ktorým je ťažké odpustiť, napriek tomu musíme odpustiť. Bez týchto cností nie je možné zachovať **jednotu**.

Potrebujeme si uvedomiť, že **jednota nie je rovnakosť**. Nikto nemôže byť taký istý, ako ten druhý. Boh stvoril svoje stvorenie rôznorodo a predsa na svoj obraz. Keď nás Boh stvoril rôznych, nemôžeme vyžadovať, aby niekto bol taký istý, ako my. Môžeme chcieť ísť spolu. Jednota je súlad, harmónia v rôznosti. Ten súlad je postavený na živote Ducha Božieho v nás a medzi nami. Povaha jednoty, ktorú predpisuje apoštol, je *jednota Ducha*. Sídlo kresťanskej jednoty je v srdci, alebo duchu. Nespočíva v jednom súbore myšlienok, ani v jednej forme a spôsobe uctievaní, ale v jednom srdci a jednej

duši. Táto jednota srdca a náklonnosti je z Ducha Božieho; je to robené Ním a je jedným z ovocia Ducha. Toto by sme sa mali snažiť udržať.

Usilujte sa zachovať, udržať – *usilovnosť, snaha* – to je evanjeliové slovo. Musíme urobiť maximum. Ak sa s nami budú hádať iní, musíme sa čo najviac snažiť, aby sme sa s nimi nehádali. Ak nami ostatní pohrdajú a nenávidia nás, nesmieme nimi pohrdať a nenávidieť ich.

Vo zväzku pokoja, môžeme inak povedať: *v putách mieru*. Mier je zväzok, pretože spája osoby a spôsobuje, že žijú medzi sebou priateľsky. Mierové usporiadanie a konanie kresťanov spájajú, zatiaľ čo nesúhlas a hádka pôsobia rozpad a rozdeľujú srdcia aj emócie. Mnohé tenké vetvičky zviazané spolu sa stávajú silnými. Putá mieru sú silou spoločnosti. Rovnako ako vo zväzku vetvičiek môžu mať rôznu dĺžku a rôznu pevnosť, ale keď sú zviazané jedným zväzkom, sú silnejšie ako akékoľvek iné vetvy, ktoré sú samostatne silnejšie ako najsilnejšia vetva vo zväzku. Podobne ľudia nie sú rovnakí, nemajú rovnakú výbavu. Jedni sú silnejší, iní slabší v rôznych oblastiach života. Nemusia, ani nemôžu byť rovnakí. Ide o súlad, o spojenie

navzájom, ktoré spočíva v láske, rešpekte a úcte.

To, čo je v tejto téme dôležité, sú **motívy**, ktoré vedú človeka k šíreniu, k propagácii tejto kresťanskej jednoty. Apoštol naliehavo vyzýva veriacich, aby si uvedomili, že správnym motívom k jednote je jeden Boh. On nás spája jedným Duchom (svojim duchom), v jednom krste, v jednej viere v Krista Spasiteľa. Každý iný motív je falošný a pokrytecký. Môže ukrývať vlastné ambície, žiadosti a svojvoľnosť. Je dôležité vnímať, že sme jedno telo a v tomto tele máme všetci rovnaké postavenie. Motívom preto nemôže byť presadzovanie seba. Takýto postoj vylučuje pokoru, ktorá je najdôležitejším prostriedkom k dosiahnutiu jednoty. Cirkev je jedno mystické telo Kristovo a všetci dobrí kresťania tvoria iba jedno telo, oživené jedným Duchom, tým istým Duchom Svätým, ktorý svojimi darmi a milosťami oživuje a riadi toto telo. Ak patríme Kristovi, všetci sme riadení jedným a tým istým Duchom, a preto by sme mali byť jedným.

Všetci kresťania sú povolání k rovnakej nádeji na večný život. Je tu jeden Kristus, v ktorého všetci dúfajú; a jedno nebo, v ktoré všetci dúfajú; a preto by mali byť z jedného srdca.

Jeden Pán, to je Kristus, hlava cirkvi, ktorým sú všetci kresťania ustanovení bezprostredne na základe Božieho poverenia. *Jedna viera*, to je evanjelium, ktoré obsahuje doktrínu kresťanskej viery, alebo je to rovnaká milosť viery (viera v Krista), ktorou sú spasení všetci kresťania. *Jeden krst*, ktorým vyznávame svoju vieru, pokrstení v mene Otca, Syna a Ducha Svätého; a tým istá sviatostná zmluva, ktorou sa zasadzujeme za Pána Ježiša Krista. *Jeden Boh a Otec všetkých*.

Použitá literatúra

Mathew Henry complete Bible commentary

Mgr. Anna Belanji, zborová farárka, CZ ECAV Liptovský Hrádok (LOS)

20. október

18. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Žid 10, 38 - 11, 6

Exegetické poznámky

Verše 38-39: Záverečné slová týchto veršov sú láskavým povzbudením, varujú pred odpadnutím od viery a povzbudzujú k jej pevnému vyznávaniu. Autor nabáda veriacich k odvahe, lebo vytrvalosť bude odmenená.

Kapitola 11 a jej verše 1-7 nám predkladajú definíciu viery a jej prvé príklady.

Verše 1-3: Autor v týchto veršoch nevykresľuje vieru kresťanov, ale predkov, medzi ktorých nezahrňuje iba izraelských praotcov, ale už prvé generácie ľudstva, takže sa vracia k Ábelovi a dokonca až ku stvoreniu sveta. Je tu predstavená viera v jej plodoch. Viera, ktorú potrebujeme, znamená mať neustálu dôveru a spoliehanie sa na Boha, nech sa stane čokoľvek. Mať vieru znamená mať istotu a to nielen občas a o veciach, ktoré sú

jasné, ale aj o skutočnostiach, ktoré vidieť nemôžeme.

Verš 3: sa týka viery v stvorenie, tak ako ju predstavuje 1M 1, 3.6.9.11.14-15.20.24 a konštatuje, že Božím slovom boli založené svety. Autor vyjadruje myšlienku, že Boh svet stvoril a súčasne usporiadal.

Verše 4-6: Nasledujú tri biblické príklady viery z tzv. pradejín. Prvý je Ábel. Autor voľne interpretuje jeho príbeh z 1M 4, 1-11, v ktorom sa nehovorí o jeho viere, ale sa konštatuje 1M 4, 4-5. Autor vykladá Ábelove prednosti ako vieru. Jeho obeť je predobrazom Kristovej obeti. Napriek tomu, že Ábel nebol vzkriesený, v zmienke o jeho kričiacej krvi vidí naznačenie Kristovho vzkriesenia.

O Henochovi (1M 5,24) autor listu židom hovorí, že bol prenesený (premiestnený) a dôvodom tejto odmeny nebolo jeho chodenie s Bohom, ako je to v 1M 5,24, ale je to skutočnosť, že v ňom našiel Boh zalúbenie. V tomto tajomnom prenesení, môžeme vidieť predobraz Kristovho víťazstva nad smrťou a vstúpenie do neba.

Verš 6: Ide o krátku reflexiu o viere a ozrejmuje, ako vybrané starozákonné osobnosti mali vierou podiel na tajomstve Krista. Pritom tu

nejde o Kristologickú vieru, ale vieru v existenciu jedného Boha a Jeho štedrú lásku k hľadajúcim Ho.

Návrh propozície

Viera v Ježiša Krista zachraňuje:

1. hľadáme Ho,
2. berme si príklad zo života predkov,
3. zotrvejme vo viere.

Myšlienky ku kázni

V úvode možno položiť otázky: Si veriaci? Si neveriaci? Často sa pýtame túto otázku. A práve v takom prostredí sa odohráva celý náš život. Ľudia svoju vieru vyjadrujú rôzne, napr.: Keby som neveril, nemohol by som ráno vstať z postele, áno verím, verím vo svoje schopnosti, peniaze, verím, že niečo nadprirodzené existuje. To, že niečomu veríme, poznajú podľa nášho správania. Veci, ktoré robíme, odrážajú to, čomu veríme. Viera je pre život potrebná, ňou dokážeme mnohé veci. Je toto pravá viera? Viera, s ktorou dokážeme žiť aj umierať?

Viera nie je to, keď hovorím „Mám vieru.“ Existuje len jedna pravá viera, ktorá hovorí „Tam je všemocný Kristus! A tam ja spočívam, v tom, čo On vykonal!“ Táto viera nás môže zachrániť a spasiť. Božie deti žijú vo viere a z viery. Vierou si privlastňujú spasenie.

Berme si príklad zo života starozmluvných svedkov viery. Vierou priniesol Ábel hodnotnejšiu obeť Bohu. Ábel uctieval Boha s čistými úmyslami, a svoju obeť priniesol Pánovi vo viere. Nezáleží na tom, aký úžasný je dar, ak je naše srdce zlé, potom dar samotný neznamená nič.

Ďalším príkladom je Henoch. Čím sa páčil Bohu? Vierou! O ňom sa dozvedáme, že chodil s Bohom. Boh si ho oblúbil, nie pre jeho šikovnosť, ale pre vieru. Všetko robil podľa Boha a s Bohom t.j. v spoločenstve s Bohom a Božím spôsobom. My sa dnes snažíme robiť veci podľa Boha, ale nie vždy a nie každý ich robí s Bohom. Podobne rozumieme slovám Pána Ježiša Krista v Mt 7, 22-23.

Zotrvejme vo viere. Zotrvať vo viere v Pána Ježiša Krista za každých okolností života. Nasledovať Pána, tak ako aj učenici, ktorí sa dokázali vo viere, v radosti i v kríži. Posilňovaní, povzbudzovaní a napomínaní slovom svojho Majstra, v pohanení a predsa očami viery odvážni a vytrvalí. S vierou v Ježiša Krista dokážeme veľa, bez viery nedokážeme nič. Vierou si privlastňujeme všetko, čo Pán vykonal na kríži. Apoštol Pavel hovorí, že bez viery nemožno sa ľúbiť Bohu. Žime vierou

tak, aby Pán Boh našiel v nás zalúbenie a odmenil nás večným životom.

*Mgr. Jana Velebírová-Hudáková,
náместná farárka, CZ ECAV Leštiny (LOS)*

27. október

19. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Ef 4, 22 – 28

Exegetické poznámky

Nový život, darovaný v krste, znamená odloženie starého človeka (por. R 13,12; J 1,21; 1Pt 2,1). Po odložení „starého človeka“ musí prísť obnova: „Obnovte sa duchovným zmýšľaním“. Pečaťou Ducha Božieho boli kresťania podľa 1,13 obdarení už v krste, on teda má určovať ich myslenie. Na ceste k novej skutočnosti je tak ďalším krokom oblečenie nového človeka. Zatiaľ čo Pavel nabáda k oblečeniu Ježiša Krista, nalieha list Efezským (por. Kol 3,10) – k oblečeniu „nového človeka“, v krste znovu stvoreného Bohom a tým reprezentujúceho pôvodnú Božiu podobu. Ako takí existujú potom poslucháči v pravde a nie v klamnej ilúzii. Kresťania majú žiť ako takí, akými už od chvíle krstu vlastne sú; ako ľudia, ktorí odpovedajú svojim chovaním Bohu (viď Mdr. 9,3). Vymedzením kresťanov voči „pohanskému“ životnému štýlu

vyusunul autor do popredia základnú otázku: z čoho žije človek, od čoho odvodzuje svoje základné poznanie. Chcieť mať stále viac – to môže byť vedúcim kritériom dnes fungujúcej spoločnosti, avšak životný zmysel v tomto chýba.

Základné napomenutie malo pripomenúť novú existenciu (v. 17-24). Autor ho následne rozvádza konkrétnymi príkladmi. Príkaz odloženia klamstva nadväzuje na založenie novej existencie v pravde (v. 24). Pozitívne napomenutie, hovoriť bližnému pravdu, nájdeme podobne formulované u Zach. 8,6; autor vzal a zaktualizoval parenetickú tradíciu a zdôvodnil ju zaradením kresťanov do kresťanskej obce (por. R 12,4n; 1 Kor 12,12). Pripojené varovanie pred hnevom vzal autor zo Žl 4,5 LXX. Napomenutie nenechať zapadnúť slnko nad hnevom nadväzuje na tradičné nabádanie, známe z biblickej a helenistickej literatúry. Nemá byť daný žiadny priestor „diablovi“; je to predovšetkým v neskorších spisoch (por. 1 Tim 3,6; Jk 4,7) – protivník, ktorý chce dostať človeka pod svoju vládu; kresťania sa ho však už od svojho krstu zriekli. List pokračuje niekoľkými slovami o zlodejstve, čo nie je ničím novým, ale odpovedá to tradičnej etike.

Návrh propozície

Kristova obeť mení naše životy:

1. zložme starého a oblečme si nového človeka,
2. dbajme poctivo na to, ako žijeme!

Myšlienky ku kázni

Nasledovanie Ježiša Krista nebýva vždy jednoduché. S nejedným príkladom dosvedčujúcim túto skutočnosť by sme sa stretli v Písme Svätom, ale koniec koncov taký príklad by sme našli aj oveľa bližšie. Stačí len podísať k zrkadlu a lepšie sa prizrieť. Veď kolkokrát sme my sami boli podrobení ťažkostiam spojeným s nasledovaním života a hodnôt, ktoré nám Ježiš ukázal na vlastnom príklade? Človek aj napriek dobrej vôli v tomto nasledovaní zlyháva, prepadá pochybnostiam, a neraz sa nevyhne ani strachu a neistote. Jednoducho povedané, koná až príliš ľudsky.

Človek je prostredníctvom svojej hlavy, starého hriešneho Adama, postavený pod vládu hriechu a smrti. Pán Boh však nestvoril človeka na to, aby v hriechu zahynul. Preto nám ponúka príležitosť zmeniť náš údel. Ide vlastne o zásadný koniec starého, hriešneho životného štýlu.

Apoštolove slová adresované kresťanskému spoločenstvu sú tak

vyjadrením samotného základu, na ktorom stojí kresťanská viera. Totiž, že všetci, ktorí prijali Ježiša ako svojho Pána, prijali aj význam a zmysel diela, ktoré vykonal. Ježišova smrť ukazuje v plnom rozsahu na závažnosť ľudského hriechu a odcudzenia. Odhaľuje ľudský deficit v snahe ostať verný Bohu a hodnotám, ktoré sú skutočné a nemožno ich ničím nahradiť. Kristova smrť sa nás tak bytostne dotýka, a preto z toho musíme vyvodiť nejaké závery. Na našom živote by malo byť zrejmé, že mu patríme. Ide tu o vieru, že Kristova smrť zmenila náš život, o vieru, že v krste sme odumreli hriechu, aby sme kráčali v novote života. Skrze Krista sme sa teda stali slobodnými od moci hriechu. V našom živote nastala zásadná zmena, zásadný prevrat. A to znamená slovami Druhého listu Petrovho, že sa nemôžeme predsa podobať psovi, ktorý sa vracia k svojmu vývratku, nemôžeme sa podobať prasaťu, ktoré bolo vyumývané a hneď sa ide vyvárať do kaluže blata!

Samozrejme, tak ako to bolo zdôraznené v úvode, je ľahšie o tom hovoriť, ako tieto slová naplňovať reálnym obsahom. Vyžaduje si to totiž každodenný zápas s tým, čo je v nás staré, čo nám znemožňuje vidieť realitu okolo seba. Ide o zásadnú zmenu

vnútorného myslenia, ktorá ale má byť zároveň zmenou, ktorej dôsledky vidno navonok. Kresťanstvo totiž nie je len teóriou o Bohu, ale životným štýlom. Preto je zbytočná viera bez dôsledkov, ktoré by boli viditeľné v našom každodennom, všednom živote.

Sám Pán Ježiš nám koniec koncov svojím príkladom ukázal, ako sa Božie zásady uplatňujú v jednotlivých situáciách života. V Jeho slovách a praktických postojoch tak máme najvyššie vyjadrenie toho, ako má vyzeráť naše mravné správanie, ktoré má spočívať napríklad aj v krotení svojho hnevu, či túžbe po tom, čo nám nepatrí, v uprednostnení pravdy pred lžou. Kto neprestajne žije v istote, že ho Boh, ktorý nám na vykúpenie daroval svojho Syna, miluje a kto sa neprestajne raduje z tejto Božej lásky, ten má predpoklad na to, aby mravne žil a mravne konal. O tomto dôležitom predpoklade mravného konania, správania, života, uisťuje Božie slovo aj nás. Preto dbajme poctivo na to, ako žijeme! Nezabúdajme na to, že sme milovaní a práve preto môžeme žiť mravným životom.

Použitá literatúra

HOPPE, Rudolf. *Malý Stuttgartský komentár*. Karmelitánske nakladateľstvo: Kostelní Vydří, 2000.

ThDr. Zuzana Poláková, sekretárka generálneho biskupa ECAV na Slovensku

31. október

Pamiatka reformácie

Text: R 3, 21 – 28

Exegetické poznámky

Vybratý text pre pamiatku reformácie je kľúčovým reformačným textom – je to materiálny princíp reformácie, ktorého obsahom je učenie o ospravedlnení hriešneho človeka skrze vieru v Ježiša Krista.

Ako uvádza K. Barth: „V celom Liste Rímskym ide o opakovanie, vysvetlenie a objasnenie toho, čo je vyslovené vo veršoch 3, 21-26: totiž kresťanského poznania o našom právnom pomere k Bohu, tak ako je vytvorený v Ježišovi Kristovi. To, že je nám vo viere v Ježiša Krista daný tento právny základ našej existencie pred Bohom a tým všetko, skutočne všetko – to je to, čo Pavol nazýva evanjeliom.“

Apoštol Pavel hovorí v texte o Božom rozhodnutí, rozsudku nad hriešnikom. Človek ho môže počuť a chápať, len keď ho prijme, keď ho skutočne vzťahne na seba, keď sa nepokladá za

výnimku, ktorej sa to netýka. Nikto, kto verí v Ježiša Krista nie je zatratený, ani mu nie je udelená amnestia, ale je vyhlásený za spravodlivého, je Bohom oslobodený. Táto zvesť má priniesť povzbudenie, útechu, nádej a pozýva nás k jej radostnému prijatiu. Má byť radostnou skutočnosťou celého nášho bytia a má význam pre náš každodenný život. Nielen ho ovplyvňuje, ale tvorí novú realitu našej existencie. Nie je teda iba vecou intelektu, alebo nejakej mŕtvej dogmatiky, ale je obsahom našej viery a náplňou života.

Verš 21: Úvodné slovo „teraz“ znamená, že ide o novú éru v dejinách spásy, pričom „nový“ je vymedzené nielen časovo, ale aj kvalitatívne. Božia spravodlivosť tu bola vždy. To dosvedčujú zákon aj proroci. Ale viditeľnou sa stáva až teraz. Lebo až v Ježišovi Kristovi, v Jeho diele spásy môžeme spoznať, vidieť spravodlivosť Božiu. (V Ježišovi Kristovi sa zjavila a zjavuje sa.)

Verš 22: Spravodlivosť Božia sa udiala všetkým veriacim. To, čo je rozhodujúce, nie sú žiadne ľudské kvalitatívne predpoklady, žiadne plnenie zákona, konanie skutkov, ktoré zákon predpisuje, ale ona je pre veriacich. Skrze vieru sa Božia spravodlivosť dostáva

k človeku a skrze vieru je pri ňom účinná. Viera pri tom nie je chápaná ako záslužný čin človeka, ktorý má byť odmenený spravodlivosťou, ale viera je upriamením sa na Ježiša Krista. Viera je prijímaním toho, čo Ježiš Kristus vykonal. V postavení ľudí pred Pánom Bohom niet rozdielu. Všetci sú na tom rovnako.

Verš 23: A to rovnako zle, lebo všetci zhrešili. Sudca nerozlišuje podľa veľkosti hriechu, ale konštatuje: vinný alebo nevinný. Pred Božím súdom sú všetci ľudia vinní a nikto sa nemôže tešiť, že je nevinný. Nemôže byť pochválený, nezaslúži si slávu. Počnúc od Adama všetci sú na tom rovnako zle, lebo sú vinní.

Verš 24: Ospravedlnenie je dar. Je to Božia milosť, ktorá je mocná a účinná. „Charis“ je „eschatologická spásonosná moc Božia, ktorou Boh odstraňuje hriech“. Sám Boh priznáva spravodlivosť. Milosť si nemožno nárokovať. Je veľmi drahá, lebo má nevyčísliteľnú hodnotu. Sám Sudca vzal na seba hriech a spolu s ním aj trest a všetky následky Božieho hnevu. Ježiš Kristus zomrel za všetkých. Človek túto milosť prijíma vierou.

Verš 25: V Ježišovej smrti Pán Boh urobil koniec so všetkými hriešnikmi. Tak bola zmazaná vina tých, za ktorých

sa obetoval. Tí, ktorí v to veria, už nie sú vinní, ale sú spravodliví, nevinní, čistí. „Hilastérion“ = „prostriedok na zmierenie“ ukazuje na obeť na zmierenie. Boh sám vykonal v obeti Ježiša Krista zmierenie so svetom.

Verš 26: Pán Boh konal zhovievavo k ľuďom od počiatku. Nezničil hriešnikov, hoci páchali hriechy, za ktoré si zaslúžili trest. Ale bol zhovievavý, aby mohli dôjsť ospravedlnenia v obeti Ježiša Krista. Na Neho, na vieru v Neho kladie dôraz apoštol, lebo je to On, kto svojim konaním zachraňuje hriešnikov.

Verš 27: Keďže všetci zhrešili, keďže ospravedlnení sú milosťou skrze vykúpenie Ježišom Kristom a milosť prijímajú vierou, teda spoliehaním sa na Neho, nie je na mieste nijaká ľudská chvála, chvastanie, povyšovanie sa a pýcha! Vylučuje to viera, ktorá nevie, nechce ani nemôže vidieť nič a nikoho jedine Ježiša Krista. Taký je zákon viery.

Verš 28: Tento verš je potvrdením povedaného. Akoby Pavel vyslovil: Amen. Je to pravda. Dr. M. Luther k tomu pripojil slovo „jedine“. Chcel tým podčiarknuť, že je to tak a nič k tomu neslobodno viac pridávať. To je charakteristické pre nás evanjelikov. Kto má Krista, má všetko. Nepotrebujeme ani Máriu, ani svätých, ani očistec, ani

pápeža, ani vegetariánsku stravu, ani sobotu, ani žiadne ďalšie dodatky. Pán Ježiš vykonal úplne všetko pre našu spásu. Ak v to veríme, tak zachováваме Jeho slovo a milujeme Ho celým srdcom. A to pri veriacom človeku vidieť.

Návrh propozície

Pán Boh nás ospravedlnil, aby sme žili požehnaným životom viery.

1. Prečo? Lebo sme všetci zhrešili.
2. Ako? Skrze vykúpenie Ježiša Krista.
3. Načo? Aby sme sa nechvastali, ale žili vo viere.

Myšlienky ku kázni

V dnešný sviatok, keď myslíme na udalosti označované súhrnným pojmom Reformácia, znie nám Božie slovo o tom, že nás Pán Boh ospravedlnil. Máme sa zamýšľať nad základným článkom nášho evanjelického učenia, nad materiálnym princípom – ako odborne, teologicky nazývame učenie o ospravedlnení hriešneho človeka milosťou Božou skrze vieru v Ježiša Krista.

Niektorí ľudia majú svrblivé uši, len čo počujú slovo učenie. Pokladajú to za niečo skostnatené, zastarané, vzdialené od reality každodenného života. Lenže je to presne naopak. Veď „učenie“, dogmatika sa v konečnom dôsledku

podobá plánu, návodu pre život. Podľa toho, čo a ako veríme, podľa toho vyzerá aj náš život. Viera a život nie sú od seba oddelené ako dve rozličné veci. Práve naopak, viera a život sú ako dve strany jednej a tej istej mince, ba majú k sebe ešte bližšie!

Pánu Bohu nejde o to, aby sme sa naučili o Ňom nejaké poučky a vedeli ich naspamäť. Pán Boh chce, aby sme Ho poznali, aby sme o Ňom čím viac vedeli. Lebo Jeho poznanie vedie k láske k Nemu. Keď vieme, čo pre nás urobil, keď vieme, aké má s nami úmysly, čo je Jeho vôľou pri nás, pochopíme, kto sme, ako nás miluje, nájdeme skutočný zmysel života, pravú zbožnosť aj správny vzťah k ľuďom. To môžeme pozorovať na živote a diele reformátora Dr. Martina Luthera, ktorý bol mužom viery a jeho viera sa stala požehnaním nielen pre neho samého, ale aj príkladom pre mnohých. Poznanie toho, že nás Pán Boh ospravedlnil, malo pre jeho život zásadný význam. Vnieslo do jeho života radosť, do srdca pokoj a naplnilo ho odhodlaním celý svoj život podriaďiť Pánovi Ježišovi Kristovi, Jeho evanjeliu. Božia láska pozýva aj nás k požehnanému životu hriešnikov, ospravedlnených Božou milosťou.

I. **Prvým krokom k požehnanému životu je vidieť a priznať si svoju vlastnú hriešnosť.** Vedieť, že aj ja patríam k tým, ktorí zhrušili a nemajú Božiu slávu. Nie som v tomto smere výnimkou.

Pán Boh vie o nás všetko. Vie, že sme všetci hriešnici. Vo všeobecnosti nemáme problém priznať to aj sami, lebo dobre vieme, že to platí o každom z nás. Keď sa však máme priznať ku konkrétnym hriechom, s tým zvyčajne už problém máme. A najväčší prichádza vtedy, keď si máme uvedomiť, že hriechy prinášajú so sebou aj následky a tie už odmietame niesť. Vtedy nám na um prídu všetky naše dobré stránky, zásluhy, čo sme urobili a nemuseli urobiť, ale aj všeličo, čo sme si v živote vytrpeli a nemali. Vedome aj podvedome si namýšľame, že to vyváži, či dokonca preváži naše nedostatky a hriechy. A tým sa neraz aj uspokojíme. Lenže pravda je taká, že pred Pánom Bohom ostávame dlžníkmi. Potrebujeme odpustenie a ospravedlnenie.

(Muž, ktorý podvedie svoju ženu, to predsa nevyrieši tým, že jej prinesie kvety. Musí sa aj ospravedlniť a potrebuje od nej odpustenie.

Žena, ktorá opustí svoje dieťa, nemôže jednoducho po rokoch prísť a nárokovať si jeho lásku. Tak to nefunguje!)

Pán Boh si nezakrýva oči pred našim správaním. Miluje nás, záleží Mu na nás, a preto Ho náš hriech uráža aj bolí. Každý náš hriech je neverou, je opustením Hospodina, vzdorom proti Nemu. A nemyslíme si, že je bez následkov. Prorok Jeremiáš odhalil Božiu pravdu: *„Všetci, ktorí Ťa opúšťajú, vyjdú na hanbu. Tí, čo sa odvracajú od Teba, zapísaní budú do zeme, lebo opustili Hospodina, zriedlo živej vody.“*

Ako málo si to uvedomujeme! Ako ľahkovážne sa dopúšťame hriechov! Nič si nerobíme z toho, že opúšťame Božie cesty, Božie slovo! A neuvedomujeme si, že tým vlastne opúšťame aj Pána Boha, ktorý dáva život. **Prvým krokom k požehnanému životu je vidieť a priznať si svoju vlastnú hriešnosť. Nezabúdajme na to, bratia a sestry!**

II. Keby sme však mali ostať len pri tom, nebola by to žiadna výhra ani pomoc. Lebo na tom sa predsa nedá budovať dobrý život. Dobrý život a vôbec život ako taký, stojí na odpustení. Tam, kde si ľudia nezatvrdia srdce

a vedia odpustiť. Odpustenie je veľmi ťažké. Nie je ľahké nájsť silu k odpusteniu nielen v rodinách, ale aj v iných vzťahoch. Veriaci človek ju však čerpá z Božieho odpustenia. Pozrime sa, ako sa Pán Boh zachoval k nám hriešnikom! Pán Boh by mohol veľmi ľahko s nami skončiť a právom. Ale On sa nás nevzdáva. Podnikol veľmi ťažkú výpravu nám na pomoc, keď poslal Pána Ježiša – svojho Syna – na smrť. Myslím, že toto my nedokážeme pochopiť. Božia láska je taká veľká, že prevyšuje naše myslenie, prekračuje všetky ľudské hranice! Veď my sme ochotní dať všeličo, niekedy naozaj aj veľa. Ale dať vlastné dieťa za niekoho, kto je neverný, hriešny, kto nám dokonca ublížil? Nikdy! Myslím, že taký by sa nenašiel. A Pán Boh to od nás ani nežiada! On dal. To je to najdôležitejšie. **Pán Ježiš a Jeho krv vyliata na kríži to je dar nesmiernej ceny.** Dáva nám ho z lásky, bez našich zásluh. Veď pred Pánom Bohom nemáme žiadne zásluhy. My nemáme čím platiť! Je to Božia milosť. Keď jej veríme, „nastáva radostná výmena. Kristus si privlastňuje hriechy veriacej duše. V Ňom sú hriechy pohltené a utopené. Duša je očistená

od všetkých hriechov a obdarovaná večnou spravodlivosťou.“ (M. Luther)

Druhým krokom k požehnanému životu je teda veriť v Ježiša Krista, ktorý zomrel na kríži pre odpustenie našich hriechov. On nás ospravedlnil.

III. **Obeť Pána Ježiša Krista mení ľudské srdce, lebo v Ňom žije Kristus. To je pravá viera, keď ja som v Kristu a Kristus vo mne.** Smrť Pána Ježiša Krista sa stala len raz. Je to čin, ktorý platí pre celé ľudstvo raz a navždy, pretože je dokonalý. A my v Ňom máme pomoc každý jeden deň až do smrti. On nás svojou silou nesie, aby sme s Jeho pomocou riešili všetky starosti a problémy, ktoré nám život postaví do cesty. Veď nevieme a nemôžeme sa zaručiť sami za seba, že už nikdy nič zlé neurobíme. Nemôžeme sa chvastať svojou dobrotou. Ale môžeme len v pokore prosiť, aby nás Pán Boh chránil pred pokušením, pred zlom. Môžeme mať istotu, že ak by sme urobili niečo zlé, môžeme prísť za Pánom Ježišom a prosiť Ho o odpustenie. A pre svoju obeť na kríži nám odpustí a zachová nás pre večný život. Táto pokora nás vedie aj k **tretiemu kroku – k požehnanému životu: Veriť len a len Jemu, v každej chvíli.** Lebo kto

má vieru v Neho bude mať všetko a bude blahoslavený. Kto nemá vieru, nebude mať nič.

Použitá literatúra

Dr. K. Gábriš: *Spasenie z Božej milosti*, Bratislava 1986

K. Barth: *Stručný výklad listu Rímanúm*, Kalich 1989

M. Luther: *Viera v Krista – zdroj milosti*, Polárka 2017

Mgr. Katarína Hudáková, zborová farárka, CZ ECAV Liptovský Ondrej (LOS)

2. november

Pamiatka zosnulých

Text: 1Tes 4, 13 – 18

Exegetické poznámky

1Tes 4 a 1K 15 sú prakticky jediné texty, kde sa Pavel zaoberá vzkriesením kresťanov z mŕtvych. Robí to zrejme v polemike s nesprávnymi názormi (či už šlo o obavy alebo popieranie vzkriesenia). Pre Pavla je parúzia – nadväzujúc na židovskú apokalyptickú tradíciu – definitívnu univerzálnou udalosťou, ktorou vrcholí a uzatvárajú sa dejiny.

Človek pri stretnutí sa so smrťou trpí. Kresťanské prekonanie smútku a dôvod k nádeji však nie sú postavené na priateľskej úteche, či na „časom to prejde“, ale v istote Ježišovho druhého príchodu a trvalého spoločenstva s Ním – bez ohľadu na to, či sa kresťan tohto príchodu dočká ešte počas svojho fyzického života, alebo nie.

Verš 13: V grécko-rímskej antickej spoločnosti bola smrť chápaná ako niečo definitívne. Smrť všetko uzavrela.

Preto Pavel píše, aby sa kresťania v Tesalonikách „*nermútili ako ostatní, ktorí nemajú nádej*“. Podiel na večnom živote je podmienený tým, že človek musí obstať pred Božím súdom, musí byť zachránený (spasený) od Božieho hnevu. Preto Pavel spája ľudskú nádej s osobou, smrťou a zmŕtvychvstaním Ježiša Krista. Možno obava Tesalonických pramenila z myšlienky, že tí, ktorí už zomreli, sa nestretnú s prichádzajúcim Kristom pri Jeho druhom príchode.

Verš 14: Veta „Ježiš umrel a vstal z mŕtvych“ patrila medzi základné vyznania prvej cirkvi. Pavel z tohto vyznania vyvodzuje toto: I keď hovoríme, že Ježiš vstal z mŕtvych, v skutočnosti za Jeho vzkriesením stál Boh. A tento Boh rovnako bude stáť aj za naším vzkriesením.

Verš 15: Pavel sa odvoláva na výrok Pána Ježiša. O tomto výroku však nič nevieme. Výklad je preto nejednotný. Môže ísť o slová historického Ježiša, ale môže ísť aj o starokresťanskú eschatologickú tradíciu. Akúsi podobnosť snád' nájdeme u Mt 24, 30b-31.

Pavel sa snaží jednoznačne poukázať na to, že tí, ktorí sa dožijú Ježišovho príchodu, nebudú nijak zvýhodnení oproti tým, ktorí budú v tej dobe zosnulí.

Smrť vo vzťahu k očakávanej parúzii nemá žiaden význam, teda sa jej netreba báť.

Verš 17: Celá pasáž vrcholí záverečným uistením: potom „*budeme stále s Pánom*“.

Myšlienky ku kázni

Náš život stojí na nádeji. Ak máme nádej krásnej budúcnosti, motivuje a ženie nás to vpred. Nádej nám dodáva síl. Nádej vytvára manželstvá, v nádeji sa privádzajú deti na svet. Zoberte človeku nádej a zrúti sa mu svet. Stratí zmysel života. Nádej pravdaže nie je zmysel života, ale nádej je tá hnacia sila v živote.

Pavel hovorí, že najväčšie tri veci človeka sú: viera, láska, nádej. A hneď za tým je jedným dychom povedané, že najväčšia je láska, preto raz sa pominie aj nádej – vtedy, keď už získame to, čoho sa nádejame. A rovnako aj viera raz pominie, keď budeme žiť v tom, čo je teraz predmetom našej viery.

Láska však vždy zostane. Láska je to prvé i posledné, o čo by sme sa mali snažiť v našich životoch. A popri tom smieme využiť podporu viery a nádeje. Bez nich prežíva človek určitú prázdnotu a nezmyselnosť.

Kresťanská nádej a viera je založená na osobe Pána Ježiša Krista. V Kristovi

sa nám zjavuje neviditeľný Pán Boh a odkrýva nám mnohé fascinujúce veci o sebe. Ako prvú vidíme práve lásku – Božiu lásku.

A zase sme pri týchto troch pojmoch: V Kristovi vidíme Božiu lásku, tá nás volá do viery a dáva nám nádej. V Pánovi Ježišovi vidíme niekoho, kto za nás položil svoj život. Jeho Boh odsúdil a vzkriesil k novému životu. A z tohto Božieho diela vychádza práve nádej pre kresťana. Naša nádej nie je túžba po niečom väčšom, ako tu zažívame. Nádej kresťana musí vždy vyjsť z Božieho konania. V Pánovi Ježišovi Kristovi nám Boh hovorí svoje „ÁNO“. Urobil to presne tak, ako povedal: cez súd, odsúdenie a smrť. Pre svoje hriechy človek musí zomrieť. Toto Pán Boh vykonal presne podľa svojho slova – ale na sebe samom.

Potom Krista priviedol do života – pretože Božia láska je silnejšia než smrť.

Často však okolo seba vidíme ľudí, ktorí v otázke smrti nemajú nádej. Smrť je vraj to posledné – a preto prirodzene naháňa strach a rešpekt. Ide o akési „zbožstvenie smrti“.

Ak je však smrť to posledné, tak potom treba žiť pozemský život štýlom: Buď všetko, alebo nič. To je jednoducho prirodzený následok uvažovania, pri

ktorom naša nádej končí pri smrti. Potom si jednoducho treba život užívať. A život naplnil svoj zmysel vtedy, keď žijeme pôžitkárskym životom, až ľahkovážne. Ak smrťou všetko končí, tak potom tých pár rokov tu na tejto zemi – to je tá najväčšia hodnota, ktorú máme.

To je **jeden extrém**: že nášho života sa kŕčovito držíme, pretože to je to najviac.

Druhý extrém, ku ktorému nás môže priviesť uvažovanie, v ktorom naša nádej končí pri slove „smrť“ je, že budeme až pohrdať životom – pretože aj tak skončí smrťou.

Teda, jeden extrém je, že sa kŕčovito držíme života, pretože život je naša najväčšia hodnota a raz príde smrť a zoberie nám našu hodnotu. A druhý extrém je, že životom pohrdame, pretože aj tak príde smrť, a tak vlastne nič nemá zmysel.

K týmto dvom záverom nás dovedie zbožstvenie smrti, teda myšlienka, že smrť je to posledné, to definitívne a my sa pred ňou musíme skloniť a mať pred ňou strach.

Ak však človek spozná Pána Boha, ak zistí, že smrť je zlomená, porazená, vníma Božie slovo o večnosti, ktorá sa po smrti odkrýva. A práve to je tá kresťanská nádej – založená nie na

nejakej túžbe po večnosti, ale založená na Božom slube a na osobe Ježiša Krista, ktorý túto večnosť pre nás vybojoval. Nezáleží na tom, či pri Pánovom príchode budeme živí, alebo zosnulí, náš večný život je spojený s Kristom.

V tejto nádeji sa potom menia aj naše pozície, naše postoje, naše myslenie, či akési životné filozofie. Ak totiž smrť nie je všetko, ale nasleduje za ňou pokračovanie vo večnosti – a teraz vôbec nehovorím o tom, či to bude to, čo nazývame večný život, alebo to, čo nazývame večná smrť. Ak za smrťou pokračuje naša existencia vo večnosti, tak potom predsa nebudem žiť na tejto zemi tak, akoby ma nič ďalšie nečakalo. Moje myslenie z toho: Uži si koľko vládzeš, lebo nič viac nebude; sa mení na zodpovedný život pred Bohom, pretože po tomto živote nasleduje pokračovanie mojej existencie vo večnosti.

A nádej večnosti búra aj ten druhý extrém – tam sme povedali, že ak smrťou všetko končí, tak život prestáva mať zmysel a význam. Ale ak smrťou všetko nekončí, tak zrazu vidím obrovský zmysel tohto pozemského života. Ako kresťan ho vidím najmä vo viere, láske a nádeji. Ale keďže naša existencia je večná, nemôžeme nad ňou mávnuť rukou ako nad niečím nepodstatným.

Záver

Na tom, ako vnímame smrť je vlastne postavený celý náš spôsob života, celé naše uvažovanie o našom živote. Ak si zbožstvíme smrť a získame pred ňou rešpekt, strach a skloníme pred ňou hlavy ako pred niečím konečným, to je jeden spôsob. Druhá možnosť je, že budeme dôverovať pravému živému Bohu, ktorý záujem o nás dokázal v Kristovi a práve v Pánovi Ježišovi nám ponúka nádej.

A tak teda, sústreďme sa na naše životy – či ony vychádzajú z nádeje darovanej Pánom Bohom, alebo zo strachu pred smrťou.

Použitá literatúra

Míreia Ryšková, *První list Tesalonickým*, Česká biblická společnost, 2015

Dietrich Bonhoeffer: *Etika*

*Mgr. Vladimír Kunovský, zborový farár,
CZ ECAV Veličná (LOS)*

3. november

20. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Kol 3, 12 – 17 R

Exegetické poznámky

V predchádzajúcich veršoch (v. 5–9) hovorí apoštol Pavel o vyzlečení starého človeka, o jeho mŕtvení. Pritom naznačil zoznam neprávostí starého človeka. V našom texte hovorí o oblečení nového človeka.

Kázňový text hovorí o pravidlách, ktorými sa majú riadiť jednotliví členovia kresťanského zboru v Kolosách. Text je teda paranéza (povzbudzujúca reč), úprava, napomenutie. Ak tento text chceme správne pochopiť, musíme si všimnúť tri skutočnosti:

Ad. 1: Tieto „pravidlá“ dáva apoštol

Pavel v súvislosti s konštatovaním, že Pán Ježiš Kristus sedí na pravici Božej. On je teda tým Pánom, ktorý udáva smer kresťanského života. Na to poukazuje apoštol Pavel v prvých štyroch veršoch 3. kapitoly listu Kolosenským. A súčasne je tento Pán vzorom a prameňom odpúšťajúcej

lásky, ktorá je tým hlavným pravidlom kresťanského života. I tu ide teda o to: imperatív (rozkaz, príkaz) môžeme pochopiť správne iba v súvisi s indikatívom (oznámenie).

Ad. 2: Je potrebné všimnúť si situáciu, v ktorej sa nachádzal cirkevný zbor v Kolosách, keď apoštol Pavel písal tento list. Cirkevnému zboru hrozila heréza. Vystupovali tu falošní učitelia, ktorí si svet predstavovali ako celok, ktorý pozostáva z piatich stupňov personifikovaných živlov a na ich vrchole stojí Kristus. Veriaci si majú teda predstaviť niečo z týchto živlov, a tak môžu dospieť k dokonalosti, stať sa účastníkmi nebeského sveta. Pritom hral dôležitú úlohu kult mystérií, pri ktorom boli zasvätení sprostredkované sily nebeského kozmu vo forme rozličných odevov. Oproti tomuto učeniu rozvíjal apoštol Pavel zdravé učenie, podľa ktorého veriaci sa majú obliecť do rúcha cnosti. Pre veriacich nie je potrebné povznesenie sa nad tento svet, ani útek z tohto sveta, ale zotrvanie vo svete a dokázanie správneho vzťahu k Pánu Bohu, k svetu a k človeku. Veriaci sa nestávajú novými ľuďmi zásahom nadzemských síl, ale tým, že si oblečú rúcho kresťanských cností.

„Srdečné milosrdenstvo, dobrotivosť, pokoru, krotkosť, trpezlivosť.“

A zhrnutím týchto cností je láska.

Ad. 3: Text obsahuje rôznorodé myšlienky. Je tu reč o správnom kresťanskom živote, o kresťanskej bohoslužbe, o Božom povolaní i o vzťahu človeka k človeku. Rovnako, všetky tieto myšlienky, úpravy a napomenutia zahŕňa apoštol Pavel do jednej témy, ktorá je obsiahnutá v 17. verši: „A čo činíte slovom alebo skutkom, všetko čiňte v mene Pána Ježiša...“. U kresťanov nesmie byť teda žiadne napätie medzi kultom a životom. Meradlom a kritériom všetkého je Pán Ježiš Kristus, nech sa už jedná o čokoľvek.

Verš 12: Čo znamená slovo „oblečte“, to jasne ukazuje text G 3,27: „Veď ktorí ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli.“ Dr. Martin Luther hovorí, že „Je dvojaké oblečenie kresťanov: viera a láska.“ Tu sa hovorí o tom druhom odevu. Apoštol Pavel uvádza zoznam cností. Nejde však o vlastnosti človeka. Dar milosti zaväzuje človeka, aby žil cnostne: zobliecť starého človeka a obliecť nového človeka. Obliekanie v židovstve bývalo obrazom duchovných udalostí (Žalm 109,18.29).

V babylonskom kulte si kňaz obliekal rúcho božstva, aby získal jeho moc. Taktiež aj v náboženských mystériách vo vrcholnom období mystického posvätenia si obliekali odev božstva a podľa stupňa posvätenia dostávali rozličné masky božstva. – Kresťania v Kolosách a všade inde na celom svete, vstúpení do kmeňa Pána Ježiša Krista – sú vyvolení Boží, svätí a milovaní. Pretože sú svätí a Pánom Bohom milovaní, majú si obliecť srdečné milosrdenstvo, dobrotivosť, pokoru, krotkosť, trpezlivosť. Uvedené výrazy (cnosti) u apoštola Pavla majú na mysli vzťah kresťana k bratovi a k blížnemu vôbec. Je to vzťah, ktorý je určený skutočnosťou Božieho milosrdenstva v Pánovi Ježišovi Kristovi. Veď slová ako srdečné milosrdenstvo a dobrotivosť, bývajú obyčajne používané o Božom vzťahu k nám – nehodným ľuďom. Aj pokora, krotkosť (tichosť), trpezlivosť sú tiež predovšetkým prívlastkami Pána Ježiša (Mt 11,29; 2K 10,1). Preto apoštol Pavel na inom mieste môže priamo napísať: „Ale oblečte sa v Pána Ježiša Krista...“ (R 13,14).

Verš 13: Dr. Martin Luther hovorí, že tu je reč o prvých kresťanoch – svätých a predsa ich apoštol Pavel pokladá za hriešnych. Jeden druhému pôsobí bolesť,

preto si majú odpúšťať. Dobrými sa nerodíme, ale skrze milosť sa nimi máme stať! Náš vzťah k blížnemu je určovaný Božím milosrdenstvom, ktoré máme napodobňovať. Kto nevyvíka srdčným milosrdenstvom, ten ešte neokúsil Božie milosrdenstvo.

Verš 14: Láska je ovocím Ducha Svätého. Dr. Martin Luther hovorí, že láska je viac ako milosrdenstvo, dobrotivosť... Je putom dokonalosti. Ona spája bratov. Tak buduje cirkev, spája prítomnosť s budúcnosťou, keďže je večná (1K 13,8). Je odleskom budúcej dokonalosti kráľovstva Božieho. Z lásky vyplývajú všetky cnosti. Vrcholom všetkého je láska. Láska chráni pred bludným učením a cirkevný zbor v Kolosách bol veľmi vážne ohrozený práve bludným učením (spomínané vyššie). Láska ľudí zblízuje. Je páskou – viaže jednotlivých členov (údy) cirkvi navzájom. Ona je v tomto našom živote najčistejším odleskom budúcej dokonalosti. Aj bremeno druhého berie ako svoje vlastné. Zväzok lásky býva neraz podrobený skúške, aby silnela láska.

Verš 15: Všetky apoštolom Pavlom uvedené príkazy a cnosti nemôžu byť splnené nejakým křčovitým vypätím síl človeka. Tu teda nejde

o nejaké mimoriadne vlastnosti človeka, o niečo, čo by spočívalo v ľudských schopnostiach a výkonoch. Predchádzajúce príkazy môžeme vyplniť preto, lebo krstom svätým sme sa stali účastní dobrodení smrti a vzkriesenia Pána Ježiša Krista. V našich srdciach nám skrze evanjelium Kristovo zavládol pokoj Kristov. Dr. Martin Luther hovorí, že pokoj Boží, to je viera, ktorá Pána Boha poslúcha a od Neho očakáva pomoc a útechu. Pokoj Boží v nás môže vládnuť iba vtedy, ak budeme vďační, ak Božie dary vďačne prijmem a to v tom vedomí, že nič nie sme sami zo seba. Pán Boh urobil veľmi veľa pre nás a to je dôvod k vďačnosti. Vďačnosť sa prejavuje radosťou a oslavou.

Verš 16: Keď nám Pán Boh daroval evanjelium, máme Mu byť za to vďační. Táto vďačnosť sa prejaví najprv tým, že v nás bohato prebýva slovo Kristovo, t.j. slovo, ktorého pôvodcom i ústredným predmetom je Pán Ježiš Kristus, Jeho osoba a Jeho dielo. Slovo Kristovo máme horlivo čítať, počúvať a o ňom uvažovať. Vďačnosť prejavovať aj kazateľom. Slovo Božie nás chce priviesť k múdrosti. Slová „vo všetkej múdrosti“ znamenajú u apoštola Pavla pochopenie všetkého dosahu v zmysle spasiteľného Božieho plánu,

uskutočneného v Kristovi (porovnaj 1K 2). Veď práve list Kolosenským je skoro celý venovaný výkladu tejto múdrosti, skrytej v Pánovi Ježišovi (Kol 2,3). Ťažko je spoľahlivo povedať, čím sa od seba odlišovali žalmy, hymny a duchovné piesne, ktoré tu spomína apoštol Pavel. Zaiste to boli spoločné spevy, niektoré možno prevzaté zo Starej zmluvy (môže na to poukazovať slovo „žalmy“), iné vznikli iba v kresťanskej cirkvi. Ich stredobodom bol zaiste Spasiteľ Pán Ježiš Kristus. Tým tieto spevy vyjadrovali základ pravej múdrosti oproti všetkým ľudským špekuláciám. Dr. Martin Luther hovorí, že žalmy, to sú – Dávidove a tie čo sú v Žaltári. Hymny, to sú – spevy, ktoré sú v Písme svätom od prorokov: Mojžiš, Debora, Šalamún, i Magnificat (L 1,46–), a tiež Benedictus (L 1,68n). „Spievať v srdciach“ tiež znamená, že slová úst majú vychádzať zo srdca, majú byť úprimné a bez pokrytectva. Slovo Božie nemá byť pri nás len hosťom na jednu či dve hodinky do týždňa, ale stále máme o ňom premýšľať a podľa neho i žiť. Slovo nám sprítomňuje Krista, to čo nám bolo skrze Neho dané a to k čomu nás to zaväzuje.

Verš 17: Apoštol Pavel tu nemá na mysli len jedno slovo alebo jeden skutok, ale myslí na milé slová a dobré

skutky všeobecne. „V mene Pána Ježiša“ – to znamená: nekonať zo svojej moci, z vlastných síl, ale dovoliť Pánu Bohu, aby On konal skrze nás!

Uvedený kázňový text sa nachádza nielen v saských perikopách na 20. nedeľu po Svätej Trojici, ale aj ako starocirkevný epištolský text na 5. nedeľu po Zjavení a tiež vo Württemberských perikopách a v perikopách Švédskej luteránskej cirkvi. Text nájdeme aj v textoch určených na Nedeľu po Vianociach v perikopách „Lutheran Book of Worship“ a tiež na 4. nedeľu po Velkej noci v textoch Luteránskej liturgickej konferencie.

Návrh propozície

Žime novým životom! Lebo ten má:

1. základ,
2. prejav,
3. zdroj.

Myšlienky ku kázni

Kresťanstvo sa vo svojich počiatkoch vyznačovalo nielen ako nové učenie, založené na Kristovi, ale aj ako nový život. To mu dávalo priebornosť. Nový život kresťanov nebol riadený vopred určenými mravnými smernicami, ako tomu bolo v rozličných filozofických

sústavách, ale vychádzal z osobného vzťahu ku Kristovi. Cnosti, ktoré ozdobovali tento život, vyplývali celkom spontánne z tohto vzťahu. Tento vzťah však nie je akýmsi nevyčerpatelným kapitálom, z ktorého je možné žiť, ale je niečím živým. Preto potrebuje neustále obnovovanie a posilňovanie.

Tieto zásady platia aj pre súčasnosť. Kto chce byť kresťanom dnes, nesmie vidieť v kresťanstve len zaujímavú myšlienkovú sústavu, ale predovšetkým život. To vyplýva i z kázňového textu, z ktorého nám zaznieva aj výzva:

Žime novým životom! Lebo ten má:

1. základ; 2. prejav; 3. zdroj.

1. Základom nového života je Božia láska. Pán Boh si nás postavil do tohto života a vyvolil za svoje deti. Jeho zásluhou sme sa stali „vyvoleným rodom, kráľovským kňazstvom...“ (1Pt 2,9). Stalo sa tak pri krste svätom. To je veľké označenie, ktoré však aj zaväzuje. Uvedomenie si toho, že Pán Boh nás nehodných takto povýšil, dáva nášmu životu potrebnú istotu a posilu. Pán Boh nás aj svojím Duchom Svätým posväcuje, vytrhuje z otroctva hriechu a vovádza do svätosti života. Nám hriešnym prepožičiava vlastný titul svätosti. Pán Boh nás miluje.

Najzreteľnejšie dokázal túto lásku vo svojom ukrižovanom a vzkriesenom Synovi Pánovi Ježišovi Kristovi. V Ňom nám preukázal milosrdenstvo a dobrotivosť. Ukázal nám príklad pokory a krotkosti. To nás nesmie nechať nevšímavými a ľahostajnými. Je to pôda, do ktorej môžeme zasadiť korene nášho života. Korene stromu nielen držia strom pred víchrom, ale z pôdy čerpajú aj potrebné živiny pre rast. Tak aj my musíme zapustiť korene svojho života do výživnej pôdy Božej lásky a to nám prinesie pre život prepotrebnú silu.

2. Náš život však musí priniesť aj ovocie, musí sa prejavíť navonok vo vzťahoch, v našich myšlienkach, slovách a skutkoch. To je možné len v spoločenstve s blížnymi. Nikto z nás nežije osamote a len sám pre seba, ale žijeme v spoločenstvách – v rodinách, na pracoviskách, v obciach, v mestách, v cirkevných zboroch. Tu je preto potrebné preukazovať milosrdenstvo, dobrotivosť,... V spoločenstve s blížnymi nás však ohrozujú rozličné nebezpečenstvá. Je to najmä neznášanlivosť, nedorozumenie, ohováranie, zlosť,... Z toho potom vzniká nepokoj. Ako je možné sa tomu brániť? Existujú

na to rôzne recepty. Avšak podľa apoštola Pavla je najúčinnším receptom kresťanský život. Kresťan má žiť v znášateľnosti, to znamená znášať slabosti a bremená blížnych. Kresťan má odpúšťať previnenia, lebo nebeský Pán mu odpúšťa oveľa viac a to každý deň. Kresťan má nosiť vo svojom srdci pokoj, ktorý má okolo seba vytvárať a šíriť, lebo sám Pán Ježiš Kristus je naším pokojom. Nadovšetko má byť kresťan odetý láskou. To je poznávacie znamenie nového života, darovaného nám v Kristovi. Tak ako strom má prinášať dobré ovocie, tak toto je ovocím kresťanského života. Strom ktorý neprináša ovocie, je bezcenný. Preto prinášajme ovocie nového života.

3. Náš telesný život potrebuje neustále posilňovanie, ktoré prijímame v potrave. Rovnako tak i duchovný život človeka je odkázaný na neustále posilňovanie. Keby tomu tak nebolo, dochádzalo by k odumieraniu. Duchovné posilňovanie veriacemu človeku poskytuje bohoslužobný život – Služby Božie, Biblické hodiny, vyučovanie detskej besiedky, náboženstva i konfirmácie, stretávanie dorastu a mládeže, stretávanie rodinného spoločenstva,

stretávanie modlitebnej skupinky a v neposlednom rade aj domáce pobožnosti. Pokrmom nám je slovo Božie, ktoré môžeme na všetkých spomínaných aktivitách prijímať. Slovo Kristovo nás živí. Avšak toto slovo Kristovo nesmie len prejsť cez nás a nechať nás prázdnych, ale musí „prebývať“ v nás so svojím bohatstvom. Len vtedy sa stane pre nás zdrojom, prameňom nového života. Aj keď je slovo Kristovo najdôležitejšou časťou bohoslužobného života, nie je jedinou. Nielen Pán Boh sa k nám prihovára vo svojom Slove, ale aj my sa na Neho obraciame vo svojich modlitbách a duchovných piesňach. V nich prejavujeme vďačnosť, ktorá nám pomáha a vedie nás k novému životu. Duchovnými piesňami Pána Boha aj oslavujeme, preto má spev významné miesto v našich Službách Božích. Ak by sme mali bohoslužobný život prirovnať k stromu, tak bohoslužobný život je miazgou, ktorá prúdi od koreňov do koruny stromu až k ovociu, ale prúdi aj späť z koruny do koreňov.

Hovorili sme o novom živote, aby sme ho diferencovali od starého života. Staré je

potrebné vyzliecť (Kol 3,9) a je potrebné obliecť to nové (Kol 3,10). Šaty, odev – to sa ľahko mení, aj niekoľkokrát za deň. To urobíme sami, bez pomoci. Ale žiť novým životom, to sami nedokážeme. K tomu potrebujeme základ, ktorý máme v Kristovi. Nový život musí mať svoj prejav, svedectvo, a ním je predovšetkým láska. Potrebujeme k tomu aj zdroj sily a ním je pravá bohoslužba.

*Mgr. Mario Činčurák, zborový farár,
CZ ECAV Liptovská Kokava (LOS)*

10. november

21. nedeľa po Svätej Trojici

Text: 2K 5, 1 - 10

Exegetické poznámky

Verš 1: Apoštol Pavel nazýva pozemské telo stánkom. Náš pozemský stánok raz bude zničený smrťou. Stánok nie je trvalý príbytok človeka. Na tomto svete sme iba hosťami (1Pt 2,11) a čakáme na čas, keď budeme môcť prebývať v trvalom domove, ktorý nám Boh pripravil v nebesiach. (Žid 11,8-10)

Verš 2: Kým sme v pozemskom stánku, vzdycháme – znášame rôzne ťažkosti, bolesti, riešime problémy a túžobne očakávame deň, keď budeme oblečení do nášho nebeského príbytku.

Verš 3: Nahota tvorí prechodný stav od smrti po stretnutie s Kristom. Keď zomrieme, musíme zotrvať nahí. Keď príde Kristus, dostaneme nové vzkriesené telo.

Verš 4: ...nechceme byť zoblečení – to znamená zomrieť. V Pavlovom čase mnohí kresťania verili, že Kristus

sa vráti predtým, ako zomrú. Pri Kristovom príchode dostanú večné telo a preto nebudú musieť zotrvať „nahí“ (viď 1K 15,51–52; 1Tes 4,16–17). Takto čo je smrteľné (ich pozemské telá) bude pohltené životom, bude vzkriesené a naveky živé (1K 15,54).

Verš 5: Slovo „arrabón“ má svoje použitie v obchodnom styku, kde označuje záruku kupujúceho, že zaplatí celú sumu. Závavok znamená pre kresťana istotu, že dielo, ktoré Boh začal v človeku aj dokončí. Prebývanie Ducha Božieho vo veriacom mu dáva istotu vykúpenia. Boh obdaril človeka prvotinou Ducha. Keď sa hovorí o „prvotine Ducha“, to neznamená len časť Ducha, ktorá by bola kresťanstvu daná, ale je to obdarovanie, ktoré Boh začal a určite aj skončí.

Verše 6-8: Smrť je pre mnohých ľudí desivá, pretože je to čosi tajomné a neznáme. Pavel sa však smrti nebál, pretože si bol istý, že večnosť bude prežívať s Kristom.

Verš 9: Naším hlavným cieľom je byť príjemný Kristovi. Či sme živí alebo mŕtvi, či sme v tomto pozemskom tele alebo v našom nebeskom tele – či sme doma v našom tele alebo ďaleko od neho – náš cieľ je, byť príjemný Kristovi. (R 14,8).

Verš 10: Podľa Novej zmluvy v deň súdu Boh a Kristus spoločne vykonajú dva druhy súdov. Prvý druh súdu je pre tých, ktorí neverili v Krista. „Kto verí v Neho, nebude súdený. Kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno jednorodeného Syna Božieho.“ (J 3,18. Kresťan nie je odsúdený, bol vyslobodený z rozsudku, ktorý padne na neveriacich (viď R 5,1; 8,1). Rozsudok, ktorý neveriaci dostanú, je rozsudok smrti, večná smrť v pekle. Druhý druh súdu je pre veriacich v Krista. Toto je druh súdu, o ktorom hovorí Pavel vo svojom verši. My kresťania sa tiež musíme ukázať pred súdnou stolicou Kristovou. Nebudeme súdení my sami; skôr sa bude posudzovať naša práca. Každý kresťan dostane odplatu za to, čo konal v tele. Toto je súd našej práce. Cieľom tohto súdu nebude trest, ale odmena. Nevieme, akú odmenu za našu prácu dostaneme. V 1K 4,5 Pavel hovorí len toto: v tom čase každý dostane pochvalu od Boha. Kresťan nemá byť spokojný iba s tým, aby bol spasený. Kresťan sa má usilovať slúžiť Bohu celým svojim srdcom. Ježiš povedal: „Tým sa oslavuje môj Otec, keď prinášame veľa ovocia.“ (J 15,8)

Návrh propozície

Boh nám dal večný domov v nebesiach:

1. preto sa nebojíme smrti,
2. preto sme dobrej mysle,
3. preto sa snažíme byť Mu príjemní.

Myšlienky ku kázni

Boh nám dal večný domov v nebesiach

Božie Slovo nazýva veriaceho človeka hosťom, cudzincom. Tým nám ukazuje, že domov, ktorý máme na tomto svete, nie je trvalý. Naša pozemská existencia je len dočasná. Skutočný, trvalý domov máme v nebesiach. Veriaci človek môže mať na tomto svete pocit, že sa ocitol v úplne cudzom, zvláštnom, svojmu mysleniu vzdialenom svete. Cítíme sa ako cudzinci medzi ľuďmi, ktorí Pána Boha viac menej ignorujú. Cítíme sa ako cudzinci, keď takýchto ľudí počujeme rozprávať, keď hľadáme na to, aké hodnoty vyznávajú, čím sa v živote riadia. Ich spôsob života je úplne odlišný od toho nášho a tak aj keď sme doma – medzi svojimi – predsa máme pocit, že sme cudzincami. Vo svojom srdci cítíme, že náš domov je inde. Že náš skutočný domov je tam, kde je náš Pán a Spasiteľ, kde je náš Boh. Človek, ktorý verí v Pána Ježiša Krista, človek, ktorý odovzdal svoj život Bohu, vyznáva tie isté hodnoty, ktoré vyznáva jeho Pán. Veriaci

človek chce konať tak, ako by konal Boh. A tak vo svete, kde vládne lož, pretváarka, intrigy, nenávisť, vo svete plnom krádeží, nevery a vrážd sa cítíme cudzo. Božie slovo hovorí, že Boh nám dal večný domov v nebesiach. Tam smerujeme, tam sa raz ocitneme.

– preto sa nebojíme smrti

Smrť bolestne zasahuje do života človeka. Keď strácame našich milovaných, keď my sami máme opustiť tých, čo milujeme, zraňuje nás to. Vedomie smrti pôsobí v človeku strach. Pochopiteľne, že ak stojíme pred niečím neznámym, prežívame úzkosť. Pavel hovorí, že sa smrti nebojí. My, ktorí veríme v Krista, sa nebojíme smrti, pretože ak veríme v Ježiša Krista, môžeme mať rovnako ako Pavel nádej a dôveru, že večný život budeme tráviť so svojim Pánom. Nejdeme teda do neznáma, ideme tam, kde je náš Spasiteľ. Smrť nie je koniec. Pre tých, ktorí veria v Krista je smrť len predohrou k večnému životu s Bohom.

– preto sme dobrej mysle

Nielen strach pred smrťou človeka oberá o radosť a istotu. Keď vidíme bezprávie, máme pred očami tragédie, ktoré sa stávajú, sociálnu neistotu, prichádzajú pochybnosti a otázky. Apoštol Pavel

hovorí: „žijeme vierou, nie videním“.

Boh nám slúbil, že svoje dielo dokončí. Závďavok Ducha je toho garantom. Preto nemusíme pochybovať, ale môžeme žiť v istote. Aj keď niekedy nevidíme Božie zásahy do tohto sveta, môžeme veriť, že Boh koná a svoje dielo úspešne dovedie do konca. Duch svätý v nás je zárukou, že Boh pre nás pripravil úplne nové a večné telá, ktoré nám dá pri vzkriesení. Už teraz máme v sebe večnosť. Takáto nádej by nám mala dodávať veľkú odvahu a trpezlivosť pri znášaní všetkého, s čím sa môžeme stretnúť.

– preto sa snažíme byť Mu príjemní

Boh nám pripravil nový domov v nebesiach. Už sa nemusíme báť smrti. Môžeme v pokoji a istote kráčať touto časnosťou. Čo má byť náplňou nášho pozemského života, kým sa neocitneme vo večnom domove? Žiť tak, aby sme boli Bohu príjemní. Žiť tak, aby sme prinášali Bohu radosť. Raz sa postavíme pred nášho Pána a On zhodnotí náš život. Stretnutie s Pánom a odmena večnosti nech nás inšpiruje k vernej službe.

Použitá literatúra

HALE, T. 1996. *The Applied New Testament Commentary*. Eastbourne:

Kingsway Publications, 1996. 1064 s. ISBN 0-85476-508-5.

Gábriš, K. 1986. *Spasenie z Božej milosti*. Bratislava: Tranoscius, 1986, 138 s.

*Mgr. Jana Ďuranová, zborová farárka,
CZ ECAV Liptovský Mikuláš – Palúdzka
(LOS)*

17. november

22. nedeľa po Svätej Trojici

Text: 2Pt 3, 3 – 14

Exegetické poznámky

Predposledná nedeľa cirkevného roku upriamuje našu pozornosť na posledný súd. Horeuvedený biblický text hovorí konkrétne o súde pri druhom príchode Pána Ježiša na túto zem. Akí budú ľudia, keď príde?

Apoštol Peter píše o tom, že budú posmievači, ktorí sa budú vysmievať z hriechu a takisto aj zo spasenia. Budú sa vysmievať z toho, že Boh zachránil hriešnikov skrze Ježiša Krista. Toto sa môže zdať trochu čudné, že Nová zmluva, ktorá zdôrazňuje zmluvu milosti, ktorá je duchovná a lepším vyjadrením Boha než Stará zmluva, im bude na výsmech a potupu. Duchovnosť a jednoduchosť Novej zmluvy sú v priamom rozpore s tým, ako uvažuje bežný človek. Práve na toto naráža apoštol, keď hovorí, že v posledných dňoch bude oveľa viac posmievačov, než kedykoľvek predtým. Hoci v každej

dobe boli takí, ktorí prenasledovali, zlorečili a potupovali tých, ktorí chodili v Duchu, v posledných dňoch bude ešte vo väčšej miere nehanebné vtípkovanie a opovrhovanie svätými vecami a tými, ktorí sú obozretní a zapierajú seba samých, ako ich k tomu vedie Písmo Sväté. Aby sa kresťania dobre pripravili na posmievačov, potrebujú si uvedomiť:

1. **Akí sú to ľudia:** chodia za vlastnou žiadostivosťou, nasledujú túžbu svojho srdca a telesné žiadosti nie zo správnych dôvodov, ani správneho uváženia. Nie je zlý iba ich vnútorný myšlienkový svet (ako aj myseľ každého neobráteného hriešnika, ktorý žije v nepriateľstve voči Bohu), ale tak vyrástli v hanebnosti, že otvorene prehlasujú, čo je v ich srdci. Hovoria: Kto nás bude konfrontovať, alebo brať na zodpovednosť za to, čo hovoríme, alebo robíme? Ako vo svojich vyjadreniach pohrdajú tým, čo by malo byť upevnené zákonom Božím, tak neznesú, že by im malo zjavenie Božie hovoriť, čomu by mali veriť.
2. **V čom budú pokračovať:** (v 4.) pokúsia sa zneistiť našu vieru, dokonca aj druhý Kristov príchod. Posmešne budú hovoriť: „Kde je zaslúbenie Jeho príchodu?“ My

však vieme, že bez tohto článku by kresťanská viera znamenala veľmi málo. Práve toto je to, čo dáva zmysel všetkému ostatnému. Očakávame naplnenie Jeho zaslúbenia, že príde, lebo o tom hovoril sám Pán Ježiš (viď Mt 24-25). Kresťan verí Božím zaslúbeniam, lebo aj minulosť svedčí o tom, že je Boh verný svojmu slovu a že svoje zaslúbenie aj naplní. V Starej zmluve neraz hovoril o tom, že príde Mesiáš. Zaslúbený Mesiáš prišiel, prebýval medzi nami a vykonal všetko, o čom predtým bolo ako zaslúbenie napísané v Písme o Ňom.

Zvodcovia vravia: Od stvorenia sveta sa nič nezmenilo, prečo by sme mali veriť, že príde druhýkrát? Neboja sa Boha, keď tak hovoria. Oni veria, že to, čo Boh nikdy neurobil, nikdy ani neurobí. Oproti tomu apoštol píše, že kresťania majú očakávať naplnenie zaslúbenia podobne ako Noách, hoci bol jediný, ktorý so svojou rodinou veril Božiemu slovu a mnohí sa mu posmievali. Ani jeho vysmievači si nevšimli, že prichádza pohroma. Hoci o tom počuli, ignorovali to. Ako píše apoštol: „Skryté im je totiž – lebo tak chcú.“ Nevidia, lebo nechcú vidieť. Nepočujú, lebo nechcú počuť. Ani

tí, ktorí ukrižovali Ježiša, nevedeli, kým On je (1K 2,8).

Apoštol Peter pripomína kresťanom príbeh o potope ako o Božom súde nad bezbožným svetom za čias Noácha, aby nás presvedčil, že sa Božie zámery môžu stať a stanú sa skutočnosťou. Druhý súd (na konci sveta) bude horší, než ten prvý (pri potope). Pri prvom súde bola voda, pri druhom bude oheň, ktorý spáli všetko bezbožné. Nevieme, kedy tento súd nastane a preto si nemôžeme byť istí, že nepríde práve v našej dobe. Preto chce apoštol Peter utvrdiť kresťanov v pravde, že Pán príde, hoci aj neskôr, než človek očakáva. Pred Bohom je minulosť, prítomnosť i budúcnosť. U Pána je tisíc rokov, ako jeden deň a jeden deň, ako tisíc rokov, takže Jemu nerobí problém, hoci by svoj príchod odložil aj o tisíc rokov neskôr. Preto potrebujú mať kresťania správny postoj a rešpekt pred Pánom, aby Ho mohli oslavovať a uctievať.

V 9. verši nám je odhalená dôležitá pravda o Bohu, Jeho láske a záujme o človeka. Boh nie je pomalý ani nečinný. On neodsúva veci na neskôr. Ako označil čas, kedy vyslobodí Izrael z Egypta a urobil tak, podobne to urobí aj ohľadom svojho druhého príchodu, keď príde súdiť zem. Dovtedy však dáva

človeku čas na pokánie. Čas na to, aby sa človek odvrátil od svojich zlých ciest a začal žiť podľa Božieho slova. V čase, ktorý mu je daný, kresťan má zotrvať v stave milosti, rásť v poznávaní Boha, posvätení, viere, trpezlivosti, cnostných skutkoch, robiť a trpieť to, k čomu bol povolaný, aby tým oslávil Boha, lebo Boh nechce, aby niekto zahynul, ale chce, aby bol každý spasený. Preto je dôležité si uvedomiť, že pokánie je nevyhnutné pre spásu. Pán zhovieva človeku, dokonca aj svojim vysmievačom a dáva im čas na to, aby sa kajali zo svojich hriechov. Ak by niekoho priviedlo k pokániu aj utrpenie kresťana, stojí to za to. Na to by mal pamätať každý kresťan, lebo aj za jeho spasenie veľmi trpel sám Pán.

V 10. verši si môžeme všimnúť tri pravdy:

1. **Istota Pánovho príchodu.** Pán stanovil deň súdu a hoci od napísania tejto epištoly ubehlo takmer 2000 rokov, máme istotu, že ten deň zaiste príde.
2. **Náhlosť Pánovho príchodu.** Príde ako zlodej v noci. To je čas, kedy ľudia spia a myslia si, že sú v bezpečí. Keď prišiel ženích o polnoci, nespali iba pochaté, ale aj rozumné panny. Pán príde v deň, o ktorom sa ani nenazdáme, v deň, keď Ho

nehľadáme, keď sa ľuďom bude zdať, že je čas nepravdepodobný a najnevhodnejší. Preto majme stále na pamäti tento deň.

Predpokladajme, že je tak blízko, ako je vzdialený myšlienkam bezbožného sveta.

3. **Ceremonia toho dňa.** Nebesá sa pominú pri veľkom hluku. Všetko bude roztavené v ohni. Zem a každé dielo na nej budú zničené v ohni.

Hoci opis druhého príchodu Krista a Jeho súd vyznieva veľmi desivo, kresťania by mali očakávať tento deň a veľmi sa na neho tešiť, lebo Pán dáva zaslúbenie vo svojom slove, že stvorí nové nebesá a novú zem. Tí, ktorí žijú vierou, vidia aj veci, ktoré sú očiam neviditeľné. V novom nebi a novej zemi kresťania spoznajú viac múdrosti, moci a dobrotu Pána a Spasiteľa Ježiša Krista, než to môžu poznať v tomto svete, ktorý je znečistený hriechom.

Návrh propozície

Boh chce, aby sme boli spasení. Preto:

1. žime svätý život,
2. očakávajme Jeho príchod.

Myšlienky ku kázni

Hlavnou myšlienkou Biblie je to, že Boh chce zachrániť hriešneho človeka. Preto prišiel Boží Syn, aby hľadal a spasil, čo by bolo pre hriech zahynulo. Ježiš prišiel na svet, aby nás priviedol naspäť k nebeskému Otcovi. Stal sa pozemšťanom, aby sme sa my mohli stať nebešťanmi. Každého pozýval nastúpiť na úzku cestu, lebo široká cesta vedie do zahynutia a každého volal prejsť úzkou (tesnou) bránou, t.j. byť v blízkom (úzkom) vzťahu s Ním. Ku každému pristupoval s láskou. To je potvrdením Jeho slov, že neprišiel na svet, aby ho odsúdil, ale aby ho spasil. Tohto si bol vedomý a bolo to Jeho cieľom. Od lásky k človeku a spásy hriešnika neustúpil ani vtedy, keď mal kvôli tomu trpieť, či dokonca položiť svoj život. Áno, na živote a vykupiteľskom diele Pána Ježiša vidíme, že je Božou vôľou, aby bol každý spasený a aby každý prišiel k poznaniu pravdy.

Vďaka Bohu za Jeho vykúpenie a večný život v Ježišovi Kristovi. Vďaka Mu za to, že nás previedol z tmy do predivného svetla. My, ktorí sme uverili, že je našim Pánom a Spasiteľom, sme spasení a máme večný život. Ale okolo nás je ešte veľa ľudí, ktorí neprijali Jeho ponuku spásy. Dokonca sú aj takí, ktorí

sa tomu vzpierajú, robia protivenstvá a kresťania sú im na posmech. Pán Boh ani takýchto ľudí nezavrhuje, ale chce, aby sa dali na pokánie. K tomu si chce použiť aj nás. Preto je dôležité, aby sme my – kresťania, žili svätým životom podobne ako Kristus, aby sme s láskou, milosrdenstvom a pokorou pristupovali ku každému, krivdy trpezlivo znášali, ba možno aj trpeli pre vec Kristovu, ak by to pomohlo niekomu k spásu a záchrane pred večným zatratením. Potrebujeme pamätať na to, že náš život je prvá a možno aj posledná Biblia, ktorú ľudia čítajú.

Hoci je na tomto svete neraz ťažké žiť kresťanský život a odolávať všetkým tlakom sveta a znášať utrpenie, potrebujeme mať stále pred očami náš cieľ: osláveného Krista v nebesiach, s ktorým sa stretneme. Preto je potrebné, aby sme na toto stretnutie, na Jeho príchod boli vždy nielen pripravení, ale sa na neho aj tešili, lebo nám to na jednej strane môže pomôcť prekonať mnohé problémy, ale zároveň aj priniesie niečo nové, lepšie. Ten, kto žil s Kristom na zemi, bude žiť s Ním aj v nebi. Kto sa k Nemu utiekal tu na zemi, bude Ním prijatý v nebi.

Použitá literatúra

Mathew Henry complete Bible commentary

*Mgr. Michal Belanji, zborový farár, CZ
ECAV Liptovská Porúbka (LOS)*

24. november

23. nedeľa po Svätej Trojici

Text: Zj 3, 19 - 22

Exegetické poznámky

Uvedený text je súčasťou prvého videnia knihy Zjavenia. Toto prvé videnie hovorí o Ježišomvom príkaze napísať listy siedmym cirkevným zborom. Keďže číslo 7 je číslo úplnosti, možno všetky listy považovať za posolstvo celej cirkvi. Nemožno však pritom konkrétne historické pozadie a teda situáciu jednotlivých zborov ignorovať a chápať tieto listy len ako prorocko a eschatologický obraz. Aj keď každý list má svoje eschatologické zameranie a listy ako celok poskytujú eschatologické prorockvá, je neustále potrebné vnímať aj konkrétne problémy jednotlivých zborov a všimnúť si Pánove postoje k nim, pretože sú posolstvom aj do mnohých našich situácií v zboroch či rodinách.

Ježiš, ako pôvodca každého listu, vždy najprv hodnotí daný zbor, potom mu adresuje konkrétne posolstvo a napokon pripája zaslúbenie. Náš text je

zo siedmeho listu – listu laodikejskému cirkevnému zboru a z hľadiska členenia listu je práve posolstvom a zaslúbením pre tento zbor.

Cirkevný zbor v Laodikei bol bohatý a relatívne bezstarostný. Na rozdiel od ostatných zborov ho nesušovali ani prenasledovania, ani heretici, ani sa v ňom nediali žiadne výrazné ohavnosti. Žil svojim stereotypným životom a postupne chladol. Pán mu preto vyčíta vlažnosť, ktorú si však zbor ani neuvedomuje. Myslí si, že je všetko v poriadku, no je to Ježiš, ktorý odhaľuje jeho slabosti a nedostatky (v. 15.17). Nedostatok horlivosti sa tu ukazuje ako vážny problém – nedostatok, ktorý je aj pri inak bezúhonnom živote hodný toho, aby mu kresťan venoval pozornosť. Ježiš však neostáva iba pri konštatovaní stavu, ale ponúka aj riešenie, ktoré spočíva v návrate k Nemu. Osobitným posolstvom Ježiša pre tento zbor je teda výzva vrátiť sa k Pánovi a tam nájsť stratenú horlivosť (v. 18).

Verš 19: Slová o tom, že Boh trestá toho, koho miluje, sú z Pr 3,12. Ježiš tu poukazuje na túto skutočnosť, aby si laodikejskí kresťania uvedomili, že Ježišova kritika i prípadné tresty nie sú prejavom Jeho zloby či nelásky, ale práve naopak, sú prejavom Jeho starostlivosti.

Na Kristovu lásku je potrebné odpovedať horlením a pokáním.

Verše 20-21: Veršom 20 sa začína posledná časť listu – zaslúbenie. Nie je jasné, či slová z týchto veršov treba chápať eschatologicky alebo nie. Niektorí exegeti chápu oba verše (20 aj 21) prítomnostne, iní zasa chápu oba eschatologicky a niektorí chápu verš 20 prítomnostne a až verš 21 eschatologicky. Všetky prístupy však majú svoje teologické posolstvo a eschatologické prvky sú nesporné.

Verš 20: Nehovorí o príchode sudcu, ale o príchode priateľa, ktorý chce stolovať – mať spoločenstvo lásky. Pánovo klopanie naznačuje určitú nástojčivosť a Jeho neutíchajúci záujem prísť. Cieľom Jeho príchodu je však spoločenstvo, z ktorého ťaží hlavne človek. Ak Pán príde a stoluje s nami, stávame sa my účastníkmi Mesiášskej hostiny. Prijatť Pána je teda v našom vlastnom záujme.

Verš 21: Slová o víťazstve sú opäť návratom k hlavnej téme listu do Laodikei a tou je vlažnosť. Ten kto zvíťazí teda nie je ten, kto porazí diabla, zvíťazí v pokušeniach či premôže svet. To kresťan sám nikdy nedokáže a akékoľvek víťazstvo dosahuje človek jedine v Kristu. Pod víťazstvom sa tu myslí víťazstvo

nad vlažnosťou. Víťazí teda ten, kto sa vráti ku Kristovi, kajá sa a rozhorlí sa znova pre Ježiša. Ten sa potom stáva účastný Ježišových víťazstiev a Jeho slávy. Zaslúbením pre tých, ktorí nie sú vlažní ale rozhorlia sa vďaka tomu, že sa vrátili ku Kristovi a kajali sa, je teda ich účasť na večnej sláve, ktorá vo svojej dokonalosti je vlastne tiež Kristovým víťazstvom nad všetkým zlom.

Verš 22: Ide o výzvu, pripojenú ku každému listu prvého zjavenia. Každý má počuť Ježišove slová s tým, že to nie sú iba slová do konkrétnej situácie, ale slová prorocstva, zaslúbenia a potešenia. Kto pozorne počúva, tomu je dané aj v zdanlivo prísnych slovách listu, či desivých obrazoch celej knihy vnímať nádej a povzbudenie k živej a úprimnej dôvere v Spasiteľa, ktorý nezvíťazil iba vtedy na Golgote, ale víťazí nad dejinami sveta a premáha ríšu zla so všetkým jej dosahom na minulosť, prítomnosť i budúcnosť.

23. nedeľa po Svätej Trojici je poslednou nedeľou cirkevného roka – nedeľou večnosti. Pohľad cirkvi je upretý do budúcnosti. Aká je? Čo nás v nej čaká? Čo čaká kresťanov, cirkvi i nás ako jednotlivcov? Práve slová knihy Zjavenia dávajú odpoveď na tieto otázky a sú to odpovede veľmi potešujúce. V zmysle

exegézy je nám aj dnes pripomínané Kristovo víťazstvo a znie nám výzva vrátiť sa k Nemu, rozhorliť sa v Ňom a od Neho očakávať pomoc i záchranu vo vedomí, že kto s Ním žije, s Ním aj zvíťazí a bude zachránený.

Hoci ústrednou témou listu laodikejským je vlažnosť, text dnešnej nedele sa zameriava len na zaslúbenia. Preto sa môj návrh kázne nevenuje vlažnosti, ale práve budúcnosti a zaslúbeniam, ktoré nám Pán v spojení s ňou dáva. Zahŕňa oba vyššie spomenuté prístupy výkladu (prítomnostný i eschatologický) Ježišovho zaslúbenia a chce poslucháča povzbudiť aj v otázkach jeho súčasných problémov i v otázkach jeho bytostnej existencie s ohľadom na večnosť.

Návrh propozície

Ježiš je naša nádej:

1. pre časnosť,
2. pre večnosť.

Myšlienky ku kázni

Je posledná nedeľa cirkevného roka, nazývaná nedeľou večnosti. Tak ako už aj predošlé nedele, aj tá dnešná upiera náš pohľad do budúcnosti a tá je pred nami veru veľmi nejasná. Môžeme študovať minulosť, môžeme preniknúť do tajov

biológie, jadrovej fyziky či chémie, vďaka modernej technike môžeme spoznávať vzdialené vesmírne svety, no čo nikdy nebudeme môcť spoznať a rozumom uchopiť je budúcnosť. Budúcnosť je pre nás stálym zdrojom neistoty. Je zahalená do pochybností, otázok či dokonca obáv a strachu. Aká bude? Čo nám prinesie? Azda neexistuje medzi nami človek, ktorý by si podobné otázky nekládol a neprehadzoval sa už niekedy na posteli trápiač sa úvahami, ako sa vyvinie jeho zdravotný stav či stav niekoho blízkeho, ako dopadne rozpracovaný či podaný projekt, ako skončia prijímacie pohovory alebo čo prinesie dôležité zasadnutie. Otázky nás dokážu trápiť svojou naliehavosťou a to často ešte ani neuvažujeme o svojej existencii ako takej: dokedy tu budeme, ako dlho si užijeme rodinu, deti či vnúčatá, ako dlho si oni užijú nás, čo bude s nami potom.

Takéto otázky netrápia len nás. Trápili ľudí od nepamäti a trápiť aj zaiste budú. Trápili aj kresťanov v prvej cirkvi. Doba bola veľmi zlá, začalo sa rozmáhať prenasledovanie, mnohí museli pre svoju vieru trpieť, v niektorých zboroch prevládli iné, falošné učenia, inde sa zasa rozmohol hriech a ľudia nedokázali zachovať vernosť Ježišovi. To všetko sa dialo a Pán neprichádzal.

Zaslúbený druhý príchod Spasiteľa sa nekonal a v srdciach mnohých sa začali ozývať pochybnosti. Práve do tejto doby hovorí Pán Ježiš skrze apoštola Jána v knihe, ktorú dnes poznáme ako knihu Zjavenie Jána. Ak ste ju čítali, možno ste z nej mali zmiešané pocity a vydesili vás rôzne hrôzostrašné obrazy, ktoré sa v nej opisujú. Možno ste však nepostrehli, čo nám vlastne táto kniha chce povedať. Ona primárne nehovorí o hrôzach, ktoré prídu na svet, ale o tom, že víťazom nad všetkým je Ježiš Kristus. On porazí zlo, On zničí jeho vyznávačov i vykonávateľov. Stačí si všimnúť, že tie opisované hrôzy sa dejú práve tým, čo slúžia zlu a majú radšej svet, bohatstvo, slávu či rozkoš, utiekajú sa ku klamstvu, nevere, podvodu, dopúšťajú sa zločinov a milujú zlo viac ako pravdu a Ježiša Krista. Tí, čo sú verní Pánovi, sú zachránení. Práve preto je také dôležité ostať verný Ježišovi Kristovi.

(Možno vsunúť odstavec o laodikejskom cirkevnom zbore a jeho situácii v zmysle exegézy, o jeho vlažnosti a o Pánovej výzve k návratu a rozhorleniu. Nie je to však nevyhnutné, pretože náš text primárne o tomto nehovorí.)

Dnes počujeme z Písma krásne slová zaslúbenia. Pán stojí pri dverách a klope.

Chce vojsť k nám, chce s nami stolovať. Neprichádza ako Sudca či Kontrolór. Prichádza ako Priateľ. To, že klope, je prejav Jeho nástojčivosti a neustáleho záujmu o nás. On k nám chce vojsť a chce s nami byť. Má zmysel otvoriť?

Mnoho ľudí vníma Pána Boha možno ako pôvodcu sveta, no ďalekého bežnému človeku. Mnohí Ho dokonca považujú za príčinu zla a nespravodlivosti (ako toto mohol dopustiť), mnohí Ho považujú za zbytočného a vôbec sa Ním nezaoberajú. Áno, On niekedy dopustí na nás aj nejaké to utrpenie, no ako nám hovoria dnešné slová: Pán toho, koho miluje, vychováva a trestá. Tak ako deti musíme niekedy aj potrestať, hoci z toho nemáme radosť, aj Pán nás niekedy musí potrestať, či nás v živote usmerniť spôsobom, ktorý nám nie je vždy príjemný. Tak ako pri nás to neznamená, že svoje deti nemilujeme, ani u Neho to neznamená, že nás nemiluje. Práve naopak. Chce nás vychovať, chce nás posilniť, chce nás pripravovať pre život. Jeho prítomnosť, starostlivosť a aj tie tresty či skúšky sú dôkazom Jeho lásky a my by sme na ne nemali odpovedať hnevom či zatrpknutosťou. Ak by sme tak urobili, náš vzťah s Ním by skončil. On nás však pozýva, aby sme sa kajali a rozhorlili,

teda aby sme neboli vlažní či ignorantskí voči Nemu, ale aby sme zahoreli láskou k Nemu, vášňou pre Jeho Slovo, mali s Ním vzťah, prechovávali k Nemu cit.

Možno sa niekto opýta: načo? Prečo by som mal mať vzťah k Ježišovi, prečo by som mal horliť pre Neho? Nuž je to jednoduché. Preto, lebo On je niekto. On je pôvodca všetkého, víťaz nad všetkým, On je ten, ktorý bude mať posledné slovo nad všetkým vo svete i nad svetom samým. Je to mocný pán, ktorého priazeň je vzácny dar a veľká výhoda. Myslím, že nám, ľuďom dnešnej doby, to netreba veľmi vysvetľovať. Veď kto dnes nechce mať známosti na čo najvyšších miestach, kto sa nepodlizuje vysoko postaveným a nelezie im do priazne, aby z toho niečo mal? Pán Ježiš nechce, aby sme sa Mu podlizovali, ale aby sme Ho úprimne milovali a boli Jeho priateľmi. To je celé. A z tohto vzťahu plynie veľmi veľa výhod.

1. Pán Ježiš nám pomáha v našom časnom živote. Stojí pri dverách a klope, chce vojsť ako priateľ. A predsa to nie je obyčajný sused. Je to mocný Boh, ktorý vchádza do nášho bytu a sadá si k nášmu stolu ako tá najvzácnejšia celebrita. So stolovania s Ním môžeme ťažiť

jedine my. On nám v dnešných slovách zaslubuje svoju prítomnosť, ale hovorí aj o víťazstve. Aké je to víťazstvo? (Možno vysvetliť v zmysle exegézy.)

S Ježišom Kristom víťazíme nad všetkými ťažkosťami života. On je ten, ktorý nám môže dať pokoj do našich bezsenných nocí, vliať optimizmus do beznádeje, ktorá sa nás zmocňuje pri pomyslení na budúcnosť, môže však aj aktívne zasiahnuť do našich situácií a problémov. Pán Ježiš nie je iba Utešovateľ, ktorý dáva nádej, že to bude dobré. On je aktívny Konateľ, ktorý môže veci aj ovplyvniť. Neraz zvráti beh udalostí tak, ako by sme si sami nikdy nemysleli a vyrieši zdanlivo neriešiteľné. Mať s Ním vzťah, spoliehať sa na Neho a vkladať Mu do rúk naše problémy sa teda opláti.

2. No nie len to. Ježiš Kristus nie je Pomocníkom iba pre naše problémy v časnom živote. Jeho moc siaha až za hrob. Jeho víťazstvo má dosah na dejiny, minulosť i budúcnosť. Práve kniha Zjavenia nám hovorí, že aj keď nebo a Zem pominú, On a Jeho kráľovstvo ostanú. Aj keď každé mesto, každé hmotné telo a každé

ľudské dielo zanikne, On tu bude ďalej a spolu s Ním tí, čo v Neho veria. A to je odpoveď na naše otázky typu: Čo s nami bude potom?

Strach zo smrti je prirodzený. No oveľa viac preniká tých, ktorí nemajú nádej, ktorí si nedokážu za onou hranicou života nič predstaviť. Pre nich je veľmi ťažké aj lúčenie s blízkymi. Je pre nich nepredstaviteľná, ba priam až depresívna myšlienka, že sami raz zomrú. No nie tak pre nás, kresťanov. Víťaz Ježiš Kristus má moc aj nad smrťou. Jasne to dokázal na Golgote. Je sprievodcom, ktorý svojich verných prevedie chvíľami umierania a vovedie do večného života. Je ten, ktorý odchádzajúcim z tejto časnosti otvára svoju náruč a utešuje ich, vlievajúc im do srdca pokoj a radosť, ktoré nikdy nekončia. A tak vyprevadiť blízkeho na poslednej ceste nie je pre kresťanov traumou, ale gestom prajnosti. Odísť z tohto sveta nie je pre kresťanov fiasko, ale zavŕšenie ich života, naplnenie nádejí večnej radosti a pokoja, ktoré od Ježiša očakávali. Vidíme teda, že aj s dosahom na samotný život, jeho koniec a pokračovanie, veriť v Ježiša Krista a dôverovať Mu, má zmysel.

Kto má uši, nech počuje, čo Duch Boží hovorí cirkevným zborom. Tak

končí dnešný text. Ak máme aj my uši, potom aj my počujme v dnešnom texte pozvanie k spoločenstvu s Ježišom Kristom. On stojí a klope, On k nám chce vojsť, On nám ponúka svoje priateľstvo, pomoc i záchranu a to pre časnosť i večnosť. Počujme Jeho hlas v dnešnú nedelu, keď myslíme na budúcnosť. Budúcnosť našu, našich blízkych či budúcnosť cirkvi zverme s dôverou do Jeho rúk.

Použitá literatúra

Prof. Dr. Gábris K., *Zjavenie Jána*, Slovenská evanjelická bohoslovecká fakulta, 1977 Bratislava

*Mgr. Štefan Kiss, tajomník GBÚ ECAV
na Slovensku pre misiu*

1. december

1. adventná nedeľa

Text: R 13, 11-14

Exegetické poznámky

Tento text je súčasťou kapitol 12, 1 – 15, 13, v ktorých apoštol píše „pokyny – pravidlá“ pre kresťanský život v spoločenstve (v cirkvi). Išlo mu o žitie evanjelia, o evanjelium v praxi. Nejde o konkrétne hotové rady na každú situáciu života, ale o formovanie zásad kresťanského života v duchu evanjelia. Ak adresáti pochopia, čo od nich evanjelium zásadne požaduje, sami sa rozhodnú, na čom v ich živote záleží. Vydať počet z viery, znamená aj podľa Božej vôle a Jeho zásad spravovať svoj život. Je to hľadanie Božej vôle medzi vzkriesením a novým/druhým príchodom Kristovým.

Verš 11: Žijeme v dobe, v ktorej je v tomto svete duchovná noc a Pán ešte druhýkrát neprišiel. Ale už to nepotrvá dlho (aj smrť človeka približuje stretnutie sa s Kristom). Stojíme pred ránom a čakáme na deň. Svojej záchrane sme

bližšie než vo chvíli, keď sme uverili. Každým dňom sa približuje záchrana. Čakáme na príchod svojho Pána.

Verš začína vetou: Toto čiňte... Pavel tým nadväzuje na predchádzajúce odseky, v ktorých okrem iného hovorí aj o láske k blížnemu. Máme žiť v láske a konať lásku, keďže je príhodná chvíľa. Vhodný čas je časom zvestovania evanjelia a života cirkvi Kristovej na tejto zemi. Pokiaľ nám slovo Kristovo a Božie znie, je to pozhnaný a vzácny čas nielen pre kresťanov, ale aj pre celý svet. Ale toto konkrétne napomenutie je smerované ku kresťanom. Je to vzácna, naliehavá chvíľa, ktorú netreba premeškať (prespať), premrhať. Obrazy noci a dňa, spánku a bdenia sú v tej dobe časté. Napríklad podobné sú rabínske výroky z diskusie o vzkriesení mŕtvych: „Spanie v noci je podobné tomuto svetu a prebudenie za rána je podobné budúcemu svetu.“ (nadväznosť na Iz 26, 19)

Deň Pánov, teda deň Jeho príchodu a súdu, ktorý prinesie definitívne spasenie, neodsúvali prví kresťania do vzdalenej budúcnosti (na svätého Dindy), ktorým sa nikto nemusí vzrušovať, ale naopak videli, že vzkriesením Ježiša z mŕtvych a Jeho nanebovstúpením, sú bezprostredne konfrontovaní s koncom časov. Nikto

z nás však nepozná deň ani hodinu, kedy príde Pán. Je to Jeho zvrchované rozhodnutie. Pre nás plynie čas k smrti a deň čo deň, rok čo rok sme starší, ale pre Pavla čas plynie a približuje nás k budúcej spásu.

Verš 12: Noc je čas, v ktorom Kristus nie je uznávaný ako Pán. Satan je knieža tohto sveta. Naopak, deň je čas, v ktorom bude Pán uznaný. Pán Ježiš hovoril, že Božie kráľovstvo je blízko (Mk 1, 15). Myslel tým predovšetkým blízkosť milosrdného Boha, ktorý sa skláňa k ľuďom skrze Pána Ježiša. On je vzácny dar v slovách, znameniach lásky a napokon aj v obeti na kríži. Zjavné sú skutky tmy, o ktorých je napísané v NZ (katalógy nerestí – knihy Timotejove, list Rímskym, Filipským a pod.). Spomína to Pavel iba krátko v 13 verši. Skutky tmy sú skrátka zlé, hriešne, egoistické a bezbožné spôsoby života. Naopak, výzbroj svetla je darom od Pána Boha pre pozhnaný kresťanský život prežitý v láske Kristovej, obetavej službe, v živej viere, hojnej láske a pevnej nádeji. Môžeme tu rátať aj výzbroj Božiu, o ktorej je napísané v Ef 6, 13-18. Pán Boh dáva „zbrane“ k duchovnému zápasu. Nie je to o našich kvalitách.

Verš 13: Pre kresťana zachráneného Pánom Ježišom je dané nové smerovanie,

nové určenie, nový život. Chodíme slušne ako vo dne. Ak patríme do Jeho rodiny, nie je jedno ako žijeme. Kristus – Svetlo sveta, má osvecovať náš život aj naše konanie. Žime tak, aby sme sa nehanbili, aj keď nás všetci uvidia. Lebo kto žije a koná tak, že nechce, aby jeho činy mohol každý verejne vidieť alebo o nich počuť, ten pravdaže, nežije kresťansky.

Kontrastom k zmenenému životu sú staré hriechy, z ktorých menuje šesť. Prvé štyri sú zjavné hriechy noci úpadkového prepychu antických miest. Hodovanie, opilstvo, smilstvo a chlipnosť predstavujú pôžitkárstvo a egoisticky zamerané túžby tela. Sú to roztopašné osobné hriechy. Ostatné dve, svár a závišť sú hriechmi, ktoré spôsobujú nepokoj s druhými ľuďmi. Sú to hriechy zloby a nelásky. A takýto kresťan nemá byť.

Po tomto výpočte sa už nepokúša Pavel vyrátať skutky dňa, lebo ide o to, aby sme teraz žili z moci Kristovej, v nádeji Jeho príchodu, v súlade s Jeho dielom a príkladom a aby sme sami sebe a svojim sebeckým či prízemným sklonom nepovoľovali.

Verš 14: Receptom na to, aby sme žili ako vo dne je: obliecť si Pána Ježiša Krista. Iba v spoločenstve života s Pánom Ježišom (spoločenstve, ktoré má základ v krste; porovnaj kap. 6

a G 3, 27) dokážu kresťania prekonať starú existenciu smrti a viesť nový život, ktorý je určovaný vierou, láskou a nádejou. Teda sami neprekonáme starú existenciu, ale Kristus ju prekonal a zvíťazil. Nám dáva skrze krst a život s Ním podiel na tomto víťazstve. Preto je tu obraz obliekania Krista ako obraz získania účasti na novom Kristovom živote (sme deti Božie). Nové rúcho – nový život (Kristov). Ako veriaci sme našli v Kristovi aj novú totožnosť. Stáť v peknom novom oblečení predsa znamená: Boh na mňa hľadá svojim milujúcim pohľadom ako na nového človeka, ktorého starú, hriechom poznamenanú existenciu necháva bokom. Na našom živote má byť vidno Pána Ježiša, Jeho postoje, správanie...

Starosť o telo je potrebná a dôležitá, ale nie natoľko, aby sme uspokojovali a povoľovali jeho žiadosti. O tomto už Pavel písal v R 8, 12-14. Poprípade: Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale... (R 12, 2)

Návrh propozície

Už je najvyšší čas:

1. aby sme odložili staré hriešne spôsoby života,
2. aby sme chodili podľa Božej vôle,
3. aby sme si obliekli Krista.

Myšlienky ku kázni

Nachádzame sa v čase, ktorý je pre mnohých obdobím uponáhľanosti a stresu. V tomto období sa rokuje a rozhoduje o prijatí najdôležitejšieho zákona roka – rozpočtu štátu. Vo väčšine miest a už aj obcí sa budú konať vianočné trhy a hlavne tie najväčšie Európske mestá prežívajú nielen krásnu atmosféru, ale aj strach z teroristických útokov. Polícia a vojaci sú v strehu. Obchodníci naopak očakávajú oproti bežným mesiacom roka rekordné príjmy a zvýšený nápor kupujúcich. Odštartovala sa „Vianočná hystéria“ a asi viacerí sme zvedaví ako to dopadne.

My kresťania sme však vstúpili do obdobia Adventu. Pripomíname si príchod Pána Ježiša. Toho, ktorý sa narodil v maštali v Betleheme, ktorý neskôr zomrel kvôli nám, je našim Záchrancom, lebo nás zbavil trestu za hriechy a priniesol život a perspektívu večnosti. A zároveň myslíme na to, že Ten Pán neba i zeme príde znova ako Sudca, ako Ten, ktorý privedie všetko späť k Božiemu poriadku.

Jeho príchod neovplyvní vyšší alebo nižší deficit štátneho rozpočtu, nezabrání tomu ani zloba a nenávisť fanatikov a pomätencov, ktorí za sebou zanechávajú len smrť, bolesť, zúfalstvo

a plač, keď sa snažia na verejných priestranstvách a podujatiach vziať život čo najviac ľuďom. Príchod Pánov nezastaví bohatstvo predajcov, ani milióny na účtoch mocných tohto sveta, dokonca ani naše „bohaté Vianoce – alebo ako niektorí hovoria: bohatý Ježiško“... (Možno ďalej pokračovať v zmysle exegézy.)

Použitá literatúra

Michael Theobald: *List Římanům*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2002

Josef B. Souček: *Spravedlnost Boží – výklad epistolů Římanům*, Kalich, 1997

*Mgr. Marián Grega, zborový farár,
CZ ECAV Párnica, konsenior LOS*

8. december

2. adventná nedeľa

Text: R 15, 4 – 13

Exegetické poznámky

List Rímskym napísal apoštol Pavol z gréckeho mesta Korintu medzi rokmi 55 a 57 n. l. V Ríme videl akoby vstupnú bránu do západného sveta, aby mohol zvestovať evanjelium pohanom.

Cirkev v Ríme bola zložená prevažne zo Židov, ale boli medzi nimi aj obrátení pohania. V uvedených veršoch kladie Pavol dôraz na ich jednotu ako kresťanov, hoci pochádzajú z odlišných prostredí. Evanjelium nestačí len poznať, Pán Boh ním chce meniť človeka a človek má byť ochotný to Bohu dovoliť. Skutočná jednota kresťanov napriek určitým rozdielom je najlepším svedectvom o tom, že veria v Boha a v Ježiša Krista.

Verš 4: To, či poznáme Bibliu ako Písmo, Božie slovo, ovplyvňuje náš postoj k súčasnosti a budúcnosti. Čím viac vieme o Božích činoch v minulosti, tým skôr môžeme dôverovať Bohu, že

bude konať aj v našom živote. Čítaním a poznávaním Božieho slova, rastie aj v našich srdciach dôvera, že Božia vôľa je pre nás najlepšia.

Verše 5-6: Ten, kto verí v Ježiša, zároveň prijíma Jeho hodnoty do svojho života a to v každej oblasti. Na život sa nepozera zo svojej ale z Božej perspektívy. A to sa týka aj lásky k ľuďom a prijímania druhých – aj my máme mať rovnakú lásku ku všetkým, tak ako Kristus. Tým, že viac poznávame Krista, tým viac sa Mu môžeme podobať, a tým ľahšie sa nám bude podľa Neho aj správať v každodennom živote. Možno použiť aj Filipským 2 na rozvinutie toho, ako sa správať a čo znamená jednota.

Verš 7: Kresťania sa nemajú deliť, „kastovať“, uzatvárať sa pred druhými. Naopak, majú sa prijímať podľa Kristovho príkladu. Ani On nikoho neodmietol, ale prijal nás do slávy, hoci sme si to nezaslúžili.

Verše 8-9: Boh je verný. Plní svoje sľuby. Potvrdil to aj tým, že poslal Krista na záchranu pre Židov. Z tohto berú požehnanie a záchranu všetci, aj pohania, keď aj oni majú možnosť byť zachránení pre večnosť a môžu za to oslavovať Boha.

Verše 9-12: V Biblii nachádzame viaceré miesta, kde sa hovorí o tom, že aj pohania budú velebiť Boha. Pavel ich veriacim v Ríme pripomína.

Verš 13: Ježiš Kristus je nádejou pre všetkých, Židov aj pohanov. Pavel prosí a praje, aby Boh upevnil kresťanov v nádeji, dal im radosť a pokoj do srdca, aby s pomocou Ducha Svätého nádej nestrácali, ale aby ju šíрили ďalej.

Návrh propozície

V prichádzajúcom Ježišovi Kristovi máme všetci nádej, radosť a pokoj:

1. nevzdávajme sa toho daru kvôli nejednote medzi kresťanmi,
2. oslavujme Boha tým, že budeme žiť podľa Jeho vôle.

Myšlienky ku kázni

V advente myslíme na príchod Pána Ježiša – ako Dieťaťa a ako Sudcu zároveň. V Ňom nám Boh dáva nesmierny dar, ktorého cena sa nedá vyčíslieť, lebo s Ním prichádza nádej, ktorá presahuje horizont časnosti. V Ňom nachádzame zdroj nevyčerpatelnej radosti a naplnením Božích sľubov majú naše srdcia pravý pokoj. Toto všetko platí pre našu časnosť, ale aj večnosť. Toto môžeme ľahko stratiť tým, že sa sami o to

pripravíme, keď budeme žiť viac podľa seba ako podľa Božej vôle.

Božou vôľou je, aby sme žili v láske a jednote. Pre toho, kto nepozná Božie slovo, sú tieto pojmy skôr na teoretickej úrovni (a v zameraní na seba a svoje dobro), ale v praktickom živote sú neviditeľné. Mnohí kresťania sa hrdia svojou vierou, ale popierajú ju svojim spôsobom života. Žijú len pre seba, bez skutočnej obetavej lásky, a neraz sa k tomu pridáva akási pýcha či nadradenosť nad druhých z rôznych dôvodov. V Ríme to bolo práve kvôli pôvodu (Židia – pohania). Niektorí kresťania si myslia, že sú „extra trieda“ a pritom zabúdajú, že sú rovnakí hriešnici ako všetci ľudia.

Advent je príležitosťou k tomu, aby sme prehodnotili svoje postoje. V niektorých zboroch je aj v túto nedeľu Večera Pánova, čo sa dá využiť práve poukázaním na to, aby sme žili v láske a jednote, uvedomili si svoje poblúdenie a svoju pýchu. Tu možno použiť 2. kapitolu Filipským na doplnenie toho, čo znamená jednota a láska.

Evanjelium, Ježiš Kristus a záchranu sú tu pre každého. Je to dar, ktorý dal Boh skrže Abraháma, keď zaslúbil, že skrže neho (a jeho potomstvo) budú požehnané všetky národy zeme. Z toho

vyplýva, že aj pohania môžu dôjsť spasenia. Niektoré biblické texty hovoria o tom, že aj pohania budú oslavovať Boha. Budú mať nádej a budú v Neho dúfať.

Pán Boh môže zachrániť kohokoľvek, kto má otvorené srdce. My nemáme riešiť tieto veci, ani posudzovať Božiu milosť a lásku, ale máme hľadiť na to, ako žijeme.

Darmo by sme mali krásne reči, možno aj oslavy Pána Boha, keby naše srdce bolo od Neho ďaleko. Advent je časom prípravy, sebaskúmania, otvorenia tajných dvier vlastného vnútra. Tak ako sa chceme pripraviť na Vianoce, urobiť ich dokonalými, tak sa máme usilovať, aby aj náš život bol dokonalým v Kristovi. A máme sa usilovať čo najviac sa Mu podobať. Preto je potrebné čítať Božie slovo, skrze neho poznávať svoju hriechnosť a zatúžiť po Božej milosti, ktorá k nám prichádza. Potom bude aj naša oslava Boha podľa Jeho vôle, keď budeme žiť ako Jeho milované dieťky, ktoré sa navzájom milujú Kristovou láskou a sú v jednote ducha.

Svet vidí, či to čo rozprávame, je v súlade s tým, čo žijeme. Ako veriaci sa máme snažiť, aby sme svetu prinášali dobré svedectvo svojim životom. Boh nám k tomu zaiste dá sily, lebo On je

pôvodcom všetkého dobrého, je Bohom nádeje, radosti a pokoja. On dáva, aby sme pod vedením Ducha ďalej šírili to dobré a boli nositeľmi radosti, pokoja a nádeje.

Použitá literatúra

John Bowker: *Biblia*, 2005

Príručka životem, 1995.

*Mgr. Alena Ďurčíková, zborová farárka,
CZ ECAV Istebné (LOS)*

15. december

3. adventná nedeľa

Text: Kol 1, 12 - 15

Exegetické poznámky

List apoštola Pavla Kolosenským je možné chápať ako veľkú parenézu (povzbudzujúca reč). Na rozdiel od Pavlových listov (podľa názorov exegetov ide skôr o popavlovský list, ktorý vznikol pravdepodobne z pera niektorého z Pavlových spolupracovníkov) má v tomto prípade parenéza univerzálnejší charakter a nerieši konkrétne problémy obce či jednotlivcov. Problémom sa stáva spolunažívanie kresťanov s okolitou spoločnosťou a vyrovnávanie sa s ňou. Pohľad autora na cirkev je pritom určovaný kristologickou kozmológiou. Odkaz listu je aktuálny aj v dnešnej dobe, kde sa stretávame s najrozličnejšími pokusmi integrovať kresťanstvo do moderného sveta a udržať si vlastnú identitu.

Verše 12 – 14: V originálnom texte tvoria v. 12 – 14 druhú časť, (prvú časť

tvoria v. 9 – 11), uvádzajúcu následný hymnus vo v. 15 – 20. Táto časť, začínajúca, „*a radostne ďakujúc*“, je podľa exegetov pokračovaním predchádzajúcej časti, rozvinutím toho, v čom spočíva život hodný Krista. Adresáti majú poznávať Božiu vôľu, žiť primeraným spôsobom života, prinášať plody, poznávať Boha (v. 9 – 11) a ďakovať Mu (v. 12). Radostne ďakovať Bohu, preto patrí k základom kresťanského života.

Verš 12: Tu je menovaný len Otec, bez určujúceho rozvinutia Boh a bez odkazu na Jeho vzťah ku Kristovi (použitie výrazu Otec v absolútnom zmysle). Následná participiálna väzba potom rozširuje charakteristiku Otca o Jeho vzťah k adresátom: „*ktorý vás hodnými učinil mať účasť na údele svätých vo svetle*“. Autor tu použil neobvyklé sloveso ἰκανῶ , ktoré znamená urobiť spôsobilým, schopným. Otec je tým, kto človeka činí schopným, „kvalifikuje“ ho, aby získal najväčší dar, totiž podiel na živote svätých vo svetle.

Verš 13: V tomto verši autor z 2. os pl. prechádza do 1. os. pl. (nás), teda vzťahuje výpoveď aj na seba resp. ju uvádza ako všeobecne platnú. Boh je ten, kto vyslobodzuje a to z moci tmy. Moc temnoty, v protiklade so svetlom, je stavom odlúčenosti od Boha. Tento

protiklad svetla a tmy pripomína aj úvodnú časť prólogu Jánovho evanjelia.

Boží Syn je tu označený slovom „milovaný“. Ježiš Kristus, Pán, má jedinečné postavenie vo vzťahu k Bohu, je Synom lásky Otcovej, na ktorej skrze Neho majú podiel aj adresáti.

Tradičná predstava kráľovstva Božieho je inovovaná, pretože Otec „presídlil“ adresátov (kresťanov) „do kráľovstva svojho milovaného Syna.“ To znamená, že už nie sú pod nadvládou mocností temnoty, ale sú pod ochrannou vládou Božieho Syna (definitívna skutočnosť).

Verš 14: Tento verš dokončuje výpoveď o výkupnej úlohe Syna vo vzťahu ku kresťanom. Už nie chrám, obeť alebo čokoľvek iné, ale jedine milovaný Syn Boží je jediným miestom vykúpenia a odpustenia hriechu.

Verše 15 – 20: Tieto verše tvoria hymnus. Ide o veľmi premyslene komponovaný text s mnohými paralelizmami. Základnou témou je jednota stvorenia a vykúpenie skrze Krista. Prvá strofa rozvíja myšlienku Synovej preexistencie a Jeho význam pre vznik sveta (stvorenie). Ide o jedinečnú kristologickú kozmológiu, ktorú v takejto komplexnosti nenájdeme v žiadnom inom spise Nového zákona.

Verš 15: Hymnus je myšlienkovým pokračovaním predchádzajúceho textu. Ten, o ktorom bolo povedané, že skrze Neho sa uskutočňuje vykúpenie, je obrazom neviditeľného Boha. Tieto výpovede ale hovoria viac než Gen 1,26n. To, že je Kristus Božím obrazom, vyjadruje Jeho identitu.

Autor Listu Kolosenským pridáva charakteristiku „neviditeľného“, čím silnejšie než Pavol zdôrazňuje špecifikum Ježišovej postavy. Boh je síce neviditeľný, ale pre kresťanov – vyvolených – sa stáva poznateľným v osobe Ježiša Krista a Jeho živote.

Okrem toho je tu poukaz na Jeho preexistenciu. Slová o tom, že Ježiš Kristus je prvorodený (πρωτότοκος) zo všetkého stvorenia, jednak vypovedajú o tom, že predchádza všetko stvorenie, vymyká sa z neho (ako je ďalej rozvinuté), a tiež vypovedajú o vzťahu k Bohu. Nie je teda len počiatkom stvorenia, ale skrze Neho sa Boh Otec zjavuje svetu v plnosti.

Návrh propozície

Ježiš je obraz neviditeľného Boha:

1. nevytvárajme si falošné obrazy Boha,
2. hľadme na Krista.

Myšlienky ku kázni

Prianie uvidieť Boha, nemusí byť vždy motivované len iróniou: Ukáž mi toho svojho boha. Veľakrát aj viera túži vidieť Boha. Je to celkom pochopiteľné. Nielen skepsa, ale aj viera a láska chcú vidieť toho, ktorého milujú. Židovstvo, ale v istom zmysle všetky náboženstvá vedia, že bez následkov človek nemôže uzrieť Boha tvárou v tvár. Židovstvo ide ale ďalej: Neurobíš si Boha!

Prečo vlastne nie? My ľudia predsa obrazy potrebujeme. Pomocou obrazov vnímame svet, pomocou obrazov si vytvárame názory na svet. Musíme si vytvárať vlastný obraz sveta zo všetkých tých chaotických informácií a dojmov, ktoré na nás denne doliehajú, aby sme sa v tom všetkom aspoň trochu vyznali. Rovnako tak potrebujeme obrazy ľudí, ktorí vedľa nás žijú, inak by sme nevedeli na čom vlastne sme. Aj o Bohu si vytvárame obrazy, aby sme o ňom mohli hovoriť. Ide ale o to, že Boh je iný, ako všetky skutočnosti nášho sveta, úplne iný než ľudia, iný ako dejiny...

Zákaz zobrazovať Boha však tiež znamená: Boha neobsiahneš, nemôžeš Ho prekuknúť, nemôžeš sa Mu pozerať do kariet ani Ho zovrieť definíciami. Nikto nepozná Jeho plány, nikto ich

neodhalí. Nikto, ani ten najzbožnejší nie. Nikto Ho úplne nechápe.

Zákaz vytvárať Boží obraz, ale pre vieru Izraela nebola len taká zvláštnosť, ozdôbka, ktorá odlišovala ich chrámy od iných. Zákaz stvárňovať Boha vyjadroval samotnú podstatu tohto Boha, ktorého meno mohol vysloviť iba jedenkrát v roku veľkňaz a to ešte v úplnej samote v svätyni svätých.

Okolo Izraela žili ľudia, ktorí verili, že ich bohovia sú prítomní v ich soškách a obrázkoch. Tam boli ľahko dosiahnuteľní, vždy po ruke. Zákaz vytvárať obraz, ale tiež znamená, že Boha nemôžeš mať v hrsti. Je úplne suverénny a slobodný.

Zákaz zobrazovať Boha z Desatora nám na druhej strane chce povedať, že Boh je človeku blízko, úplne blízko a to vždy a všade a teda sa nedá pripútať k žiadnemu miestu, k žiadnemu chrámu, pretože ani tie najkrajšie priestory nemôžu Boha uchopiť, nieto ešte zadržať a udržať. Pri všetkej spoľahlivosti ňa vždy znova prekvapí, pri všetkej nemennosti je stále v pohybe.

Znamená to ale, že nemáme žiadny obraz Toho, ktorému veríme a na ktorého spoliehame? To určite nie, pretože to nie je dosť dobre možné. Ľudský mozog totiž obraz potrebuje.

Autor listu Kolosenským vo svojej hymne taký obraz ponúka. Slovníkom svojej doby. Žiadna socha, žiadna malba, nič vytesané, nič z kovu uliate. Obrazom neviditeľného živého Boha je rovnako živá osoba, Ježiš, o ktorom svedčia evanjeliá a epištoly.

Takže ten zákaz vytvárať Boží obraz už teda neplatí? Vo svojej plnosti je pre nás Boh stále neuchopiteľný, to áno, ale predsa sa nám ľuďom ukázal v Ježišovi z Nazareta, v Jeho živote, slovách a činoch. „Kto vidí mňa, vidí Otca“, hovorí o sebe v Jánovom evanjeliu sám Ježiš.

A predsa aj dnes platí ten striktný zákaz vytvárať si Boží obraz, ako varovanie pred stále prítomným rizikom a pokúšením urobiť si z Ježiša len mŕtvy objekt svojho uctievania. Ježiš je rovnako živý ako Ten, ktorého je obrazom. V Ňom sa nám ľuďom totiž Boh ukázal celkom jasne. Od Ježiša sa dozvedáme, že Ten mocný Boh je láskavým, milosrdným aj odpúšťajúcim Otcem. Otvára pred nami svoju dobrú budúcnosť aj tam, kde my ľudia už žiadnu nevidíme a nečakáme.

Použitá literatúra

RYŠKOVÁ, M. *List Koloským*. Praha: Centrum biblických štúdií AVČR

a Uk v Praze, 2018, s. 9 – 70. ISBN 978-80-7545-078-4

HOPPE, R. *Malý Stuttgartský komentár: List Efezanám. List Kolosanám*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 200, s. 90 – 97. ISBN80-7192-461-X

*Mgr. Ján Gallo, zborový farár,
CZ ECAV Jasenová (LOS)*

22. december

4. adventná nedeľa

Text: F 4, 4 – 8

Exegetické poznámky

List Filipským píše apoštol Pavel vo väzení v Ríme. List posielal po Epafroditovi, zbožnom kresťanovi z Filipis, ktorého vyslal zbor z Filipis do Ríma, aby Pavlovi poslužil v núdzi. (F2, 25) Pavel ho nazýva „váš posol“ a po ňom posielal list, aby ho odovzdal vo Filipis, aby sa dozvedeli o situácii, ktorú apoštol prežíva. Ide o jeden z najosobnejších a najsrdečnejších listov apoštola Pavla. Zbor vo Filipis Pavel založil na svojej 2. misijnej ceste. (Sk 16, 11 – 40)

Verš 4: Výzva k radosti. Tajomstvo tejto výzvy je v slove „v Pánu“. Kresťanská radosť nie je závislá na situácii v akej sa môžu kresťania nachádzať, pretože Pán Ježiš je blízko a je stále s nami v radosti aj smútku, v šťastí i nešťastí a je s nami aj v hodine smrti. A toto je dôvod na skutočnú kresťanskú radosť, ktorú si nedajme ničím a nikým zobrať.

Verš 5: Pravá dokonalá radosť prichádza od Ježiša. Kresťan odpovedá na to dobrotivosťou ku všetkým.

Verš 6: Ustarostenosť nie je znakom kresťana, ale je to modlitba v Ježišovom mene ako celoživotný postoj kresťana. Kresťan svoje žiadosti predkladá Pánu Bohu v modlitbe a s vďakou.

Verš 7: Pokoj Boží to nie je zážitok, ktorý vnímame, ale posvätný klud a spokojnosť od Ducha Svätého, ktorý veriaceho človeka uistuje o Božej zvrchovanej moci.

Verš 8: Pavlove potrebné rady veriacim. Biblia nás učí, že pod vplyvom Božieho Slova môže človek zabrániť zlým a bezbožným myšlienkam.

Verš 9: Keď je myšlienkový život človeka čistý, potom bude čisté i jeho konanie. Platí to aj opačne. Človek, ktorý dlho myslí na zlé, nakoniec to zlo aj vykoná. Pán Boh však dáva silu v Jeho milosti a moci zvládnuť tento náš životný boj. (W. Mac Donald; Filipským, Emaus 2001)

Návrh propozície

Radosť v Pánovi sa prejavuje:

1. v dobrotivosti,
2. vďačnosti,
3. myslením na dobré.

Myšlienky ku kázni

Dnešná 4. adventná nedela má pre nás jasný odkaz: radostné svedectvo o blížiacom sa Pánovi. Táto nedela hovorí o nesmiernej Božej láske a zároveň o bezhraničnej poslušnosti Božieho Syna. Toto vyvrcholenie adventu je plné radostného a zároveň tajuplného očakávania na zázrak vtelenia Vykupiteľa a Spasiteľa Pána Ježiša Krista. A to je to najdôležitejšie pre každého z nás.

Náš text z listu Filipským nám dáva rady, ako máme v tomto adventnom čase a dňoch, ktoré sú pred nami, žiť toto svedectvo. Konkrétne nasledovník Pána Ježiša Krista apoštol Pavel nám dáva rady. On je vo väzení pre svoju vieru v Ježiša Krista. Prišiel o svoju slobodu, nemôže ísť tam kde chce, nemôže robiť to čo chce. Byť vo väzení nie je ľahké. Ak čítame celý list Filipským, Pavel sa ani raz nesťažuje. Nikde nečítame, že je zatrpknutý, nehovorí o tom aké to má vo väzení ťažké, aké je tam hrozné jedlo, ako dávno nebol na čerstvom vzduchu. On sa nesťažuje hoci je v zložitej situácii. Sám povzbudzuje veriacich k jednej veci: Radujte sa! A opakuje: Radujte sa v Pánu, radujte sa vždycky. V živote máme radosť z rôznych vecí. Keď sa kúpi nová vec po ktorej túžime – radujeme sa z toho. Keď sa niekomu podarí životný úspech

v zamestnaní, v škole, alebo v športe – radujeme sa z toho. Radujeme sa, keď sa môžeme prejsť prírodou a obdivovať to, čo Boh tak úžasne stvoril. Máme radosť z priateľov, z rodiny ktorú máme, z dobrého jedla, pekného oblečenia – to sú dobré veci. Ale radosť z toho netrvá večne. Radosť z toho trvá len nejakú chvíľu. Prídu ťažkosti do života a tá radosť je preč. Pavel hovorí: Radujte sa! Ak on hovorí o radošti, ktorú zažíva aj keď je vo väzení, tak hovorí o radošti, ktorú môžem mať aj ja, aj ty vo svojom živote, aj keď naša životná situácia nie je jednoduchá. Pavel hovorí o radošti v Pánovi. Ale čo je to radosť v Pánovi? Tá radosť iste pramení z toho, že ja poznám Ježiša ako svojho Záchrancu a Pána, a že je to to najlepšie, čo v živote môžem mať. Že môžem cez svojho Záchrancu poznať aj milujúceho Otca, že celý môj život je v Jeho dobrých rukách, On je so mnou, chráni ma. V Jeho rukách je to najbezpečnejšie miesto pre môj život. Keď prídu problémy, či už s mojím zdravím, v rodine, v práci, v škole, cirkvi, On je tu so mnou, aby ma pozdvihol, podoprel, posilnil, pomohol mi to všetko zvládnuť. A to mi dáva radosť. A táto radosť nevypchá, aj keď je v živote ťažko.

Ako sa radosť prejavuje v živote kresťana? Niektorí ľudia si myslia, že

mať radosť znamená, že celý deň a celý život chodím stále usmiaty. Ale skúste mať úsmev na tvári, keď má vaše dieťa rakovinu a nevíete ako dlho bude žiť. Nemyslím si, že Pavel hovorí o takejto radošti. Pavel hovorí o troch oblastiach, kde sa radosť v Pánovi prejavuje.

1. Radosť v Pánovi sa prejavuje dobrotivosťou – láskavosťou. Ľudia nemusia mať zo mňa strach, a môžu sa ma opýtať čokoľvek, alebo o niečo poprosiť, lebo vidia, že žijem s Ježišom a že Mu svoj život podriaďujem. A aj keď mám v živote rôzne ťažké situácie a problémy, nemyslím len na seba, ale som tu aj pre druhých. Som tu pre druhých, aby som im pomohol, vypočul. Dobrotivosť hľadá dobro pre všetkých a nielen pre mňa. A ako môžem vedieť, či mám dobrotivosť vo svojom živote? Nestačí sa pozrieť do zrkadla, ale skúsme sa spýtať ľudí ktorým dôverujeme, našich najbližších, ako sa pri nás cítia, ako nás vidia, ako sa k nim správame. A ak budú k nám úprimní, tak nám povedia veci, ktoré bude treba v našom živote zmeniť. A vtedy prosme Pána, aby nám v tom pomohol. (Iste sa to nebude počúvať ľahko, ale toto je hlas Pána Ježiša do môjho života). Modlitba nech je nám

pomocou. „Pane, zober to preč odo mňa, prosím pomôž mi, pomôž mi zmeniť sa na Tvoj obraz“.

2. Radosť v Pánovi sa prejavuje vďačnosťou, s tým, že sa spolieham na Božiu vernosť a Jeho spravodlivosť. Je veľa dôvodov prečo môžeme byť ustarostení vo svojom živote. Môžeme mať starosti o svoju rodinu – kde budeme bývať, či budeme mať dost jedla, ako to bude s deťmi, ako to bude v práci, či vôbec budem mať ešte zamestnanie. Pán Ježiš v kázni na hore hovorí to, čo nám Pavel pripomína. Nebudte ustarostení o svoj život, čo budete jesť, čo si oblečiete, kde budete bývať, lebo váš nebeský Otec vie veľmi dobre čo potrebujete. Taká ustarostenosť nás paralyzuje. Ona nám berie silu žiť, berie nám radosť zo života a okráda nás o vieru v Boha. Ani veriaci nie sú voči tomu imúnni. Aj my s tým zápasíme. A liekom na to je modlitba. Istota, že Boh o mne vie, vie čo naozaj potrebujem. Veď On, ktorý stvoril celý vesmír, má moc dať mi to čo potrebujem. A po takejto modlitbe prichádza do srdca pokoj. Boží Pokoj, ktorý nikto iný na tomto svete nemôže dať. Áno, iba Boh dáva takýto pokoj, ktorý je nad ľudským rozumom.

3. Radosť v Pánovi je myslieť na to čo je dobré a chvályhodné pred našim Bohom. Radosť v Pánovi sa trénuje vytrénovanou myslou. Akými myšlienkami je naplnená naša myseľ, tak aj hovoríme a tak sa aj správame. Ak o niekom zmýšľame zle, tak budeme, ak si nedáme pozor, aj zle hovoriť o ňom a nakoniec sa budeme k nemu aj zle správať. Na aké veci je dnes nasmerovaná tvoja myseľ? Na to čo je dobré, alebo na to čo je zlé? Božie slovo nás povzbudzuje myslieť na to čo je dobré a čisté. Tie hriechne a zlé myšlienky nás napádajú a my s nimi musíme dennodenne zápasiť. Život kresťana je duchovný zápas a ten sa najprv odohráva v našej mysli. Čo urobíte, keď vám napadne zlá, hriechna myšlienka? A vieme to ešte vôbec rozlíšiť? Toto je dobré a toto je zlé? Čo vtedy, ak vieš, že táto myšlienka je zlá? Ja to robím tak, že to odmietam. Modlím sa v tej chvíli: „Pane Bože prosím vezmi túto myšlienku preč, ja takto nechcem rozmýšľať, prosím pomôž mi myslieť na to čo je dobré a čo je čisté“. Ak náš život bude nasmerovaný na to čo je čisté, čo je dobré, potom bude oslavou Pána Boha. Budeme tak naplnení Duchom Svätým

a budeme tak môcť slúžiť aj druhým ľuďom okolo nás. Boh rozširuje svoje kráľovstvo na zemi a k tomu si používa svoj ľud, naše životy. K tomu aby sme boli verní je potrebné, aby sme boli jednotní v zbore, v cirkvi, aby sme žili radostný život viery, ktorý sa vyznačuje dobrotivosťou, vďačnosťou Bohu a vytrénovanou myslou, ktorá myslí na to čo je dobré a čisté. Je možné takto žiť? Áno, dá sa to. Pavel hovorí, aby sme si brali príklad z Pána Ježiša a to, čo sme o ňom a Jeho živote počuli a čítali, aj robili. Pavel sa o to snažil celý život a povzbudzuje k tomu i nás. Žime radostný život v Pánovi. Vo vlastnej sile sa to nedá, ale máme Ducha Svätého, ktorý nám pomáha takýto život vytvárať. Pane pomôž nám k tomu! Pomôž nám vydávať svedectvo o tom, že si prišiel na túto zem, aby si nás spojil s Otcom k životu večnému. Priprav nás na blížiacu sa Vianoce, aby sme ich v tejto radosti prežívali. Amen.

*Mgr. Dušan Brehuv, námestný farár,
CZ ECAV Liptovská Sielnica (LOS)*

24. december

Štedrý večer

Text: G 4, 4 – 7

Exegetické poznámky

Pavel píše tento list pravdepodobne zborom galatskej oblasti v srdci Malej Ázie, ktoré založil na svojej 2. misijnej ceste a navštívil na 3. misijnej ceste. List napísal počas pobytu v Efeze cca. v rokoch 53 – 55. Zbory, ktorým apoštol píše, sú tvorené prevažne kresťanmi z pohanstva. Je to druhý Pavlov spis, ktorý vznikol na pozadí sporu o zachovávaní Zákona. Judaisti v zbore popierali základnú pravdu o ospravedlnení z viery tvrdením, že pre spásu je dôležité zachovávať všetky požiadavky Zákona, inak neobstoja pred Bohom. V tomto liste je zhrnuté evanjelium, ktoré Pavel kázal medzi pohanmi a to, že Kristus nás vyslobodil spod moci zákona.

Verše 4-5: „Naplnil sa čas“ – povedal Pán Ježiš. Bohom stanovený a Izraelom očakávaný termín je teraz prelomený. Naproti tomu v Jánovom evanjeliu Ježiš hovorí: „...pretože sa môj čas ešte nenaplnil“. (J 7,8) Hoci už nastal ten čas,

čas Božieho konania v Ježišovi Kristovi, predsa dianie v pozemskom živote Ježiša je plne v Božích rukách. V tejto súvislosti používa Pavel podstatné meno: πληρομα – až keď príde plnosť času, pošle Boh svojho Syna a to zahŕňa Jeho narodenie (v. 4) a Jeho smrť (v. 5). A to neznamená len to, že uplynul istý čas, alebo že nastal nejaký stanovený termín, ale oveľa viac, že v Božom pláne spásy sa naplnil čas na záchranu, uzdravenie ľudstva.

- Moment, v ktorom sa naplnil Bohom stanovený čas; v dejinnej udalosti príchodu Ježiša na túto zem, uskutočňuje Boh svoj eschatologický čin.
- Dátum určený Otcom, kedy deti mali byť zbavené svojich poručníkov a mali prijať zaslúbené dedičstvo.
- Boží Syn bol podriadený zákonu – narodil sa zo židovskej matky, v židovskom národe, poddaný židovským zákonom – prijal na seba zákon, aby ho plnil.

Verš 6: Abba – aram. slovo, ktoré sa v NZ nachádza iba na troch miestach: Mk 14, 36; R 8, 15 a G 4,6 ako volanie „Otče“ pri modlitbe. Úplne nové a v židovstve neslýchané detský familiárne oslovenie „abba“ je vyjadrením jedinečného vzťahu Ježiša a nebeského Otca. V tomto oslovení

vyjadruje svoju dôveru a poslušnosť voči Otcovi ako aj Jeho veľkú moc. Prvotná cirkev toto oslovenie prebrala. O tom svedčia slová apoštola Pavla v liste Rímskym a Galatským, kde mohol mať na zreteli práve modlitbu Pánovu. Pán Ježiš oslovením v modlitbe Pánovej „Otče náš“ učeníkov oprávňuje k tomuto osloveniu „abba“ a tak im dáva účasť na synovstve. Teda Pavol vidí vo zvolaní „αββα ο πατερ“ jasné znamenie toho, že skrze Krista je nám darované postavenie Božích detí a naplnenie Duchom Božím. Tým, že cirkev smie ako Ježiš volať k Bohu „Abba Otče“, sa pri nás naplnilo Božie zaslúbenie: „budem vám Otcom, a vy budete mi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán.“ (2K 6, 18)

Verš 7: Izraelský otrok bol považovaný za služobníka, nájomníka, kruté a tvrdé zaobchádzanie bolo zakázané. Doba služby otroka bola Mojžišovými zákonmi veľmi starostlivo obmedzená. Otrok mal byť prepustený, bol v dome iba na určitý čas – v tom sa líši od syna, ktorý v dome ostáva. Otrok nechce byť v dome otrokára, chce odísť. Apoštol Pavel v duchu Kristovho evanjelia považuje rozdiely medzi slobodnými a otrokmi za prekonané, pokiaľ ide o tých, ktorí sú v Ježišovi Kristovi.

Návrh propozície

V plnosti času dokázal Boh svoju lásku v Ježišovi Kristovi:

1. aby nás vyslobodil spod zákona,
2. a daroval nám dedičstvo.

Myšlienky ku kázni

Adventné obdobie, obdobie očakávania, vyvrcholí v tichej noci. Dnes sa naplní čas Bohom určený. To nás uistuje v tom, že nič v dejinách sveta sa Bohu nevymklo z rúk, hoci o tom máme neraz pochybnosti pri pohľade na rôzne udalosti, ktoré sa vôkol nás či vo svete dejú.

Uplynul čas naplnený čakaním. Aký čas to bol? Bol to čas, ktorý trval od chvíle, kedy Boh povedal, že potomstvo ženy porazí hada (1M 3,15) a prinesie odvetu ľudského rodu až do anjelského spevu nad betlehetskými pastvinami: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“. Bol to Boží čas, v ktorom sa ľud Starej zmluvy, potomstvo Abraháma, Izáka a Jáкова, malo naučiť trpezlivosti, poslušnosti a odovzdanej dôvere v Božie konanie a naplnenie Božích zaslúbení. Ten čas sa naplnil, ako i zaslúbenie pre tento svet o príchode Spasiteľa a Záchrancu, ktorý vyslobodí svoj ľud spod zákona, z otroctva hriechu.

Boh vstúpil do tohto sveta. V plnosti času dokázal svoju lásku vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi. Boh sa stal človekom na konkrétnom mieste a v konkrétnom čase sa Boh narodil do tohto sveta. Narodil sa zo ženy, pod zákonom. Stal sa človekom, aby sme sa my stali ľuďmi. On nie je len divák, pozorovateľ, On sa stáva jedným z nás. Keby Ježiš prišiel do tohto sveta hriešnych ľudí vo všetkej svojej sláve, umreli by sme zo strachu pred tým, ktorý je Jediný Svätý Boh. Ukryli by sme svoje tváre pred Tým, ktorý je Sudcom všetkých národov ako sa Adam a Eva ukryli pred Bohom v rajskej záhrade vediač, že zhrešili. Ale Boh vo svojej múdrosti a láske chce ostať našim Otcom. Preto poslal Svojho Syna, ktorý sa stal jedným z nás, prijal naše telo, vzdal sa svojej slávy a stal sa nám podobným.

V plnosti času Boh zjavil a dokázal svoju lásku k tomuto svetu v Ježišovi Kristovi, aby nás vyslobodil spod zákona. Zmyslom Jeho príchodu bola spása, oslobodenie tých, ktorí boli pod zákonom, otrokmi poviazanými okovami hriechu. Naplnil sa čas, keď Mojžišov zákon pripravil ľudí pre Krista, keď ich držal poviazaných predpismi, takže veľmi túžili po slobode, ktorú im mohol

dať len Kristus – Boží Syn. Prišiel vykúpiť tých, ktorí sú poviazaní zákonom, sú podrobení zákonu. Prišiel, aby z nás otrokov učinil Božie deti. Prišiel, aby nás zmieril s nebeským Otcom. On, ktorý hriechu neučinil, bol poslaný, aby na Neho boli zložené všetky hriechy. Ten, ktorého Boh poslal vykonať dielo nášho vykúpenia, bol na to plne kvalifikovaný. Bol Božím Synom, narodeným zo ženy, teda i človekom. Počas svojho života bol podrobený všetkým požiadavkám zákona a obstál tam, kde sme všetci ostatní sklamali. Dokonale naplnil spravodlivosť zákona. Preto On jediný nás môže spod zákona oslobodiť.

Nik z ľudí nie je schopný dodržať zákon, Božie požiadavky. Denne zlyhávame a sme usvedčení z neposlušnosti zákonu. Nedávame Bohu prvé miesto vo svojom živote, nemilujeme Boha ani svojich bližných tak ako by sme mali, nedokážeme odpúšťať bližným ich previnenia, odsudzujeme druhých, pričom my sami neraz klameme, ohovárame, závidíme, hľadáme len svoj prospech a vlastné záujmy... Pritom ako píše apoštol: „všetci totiž zhrešili a nemajú slávy Božej“.

Všetci máme u Boha podľa zákona obrovský dlh. Toho sa sami nedokážeme zbaviť. Boží Syn prišiel, aby tento dlh za

nás zaplatil a to tým najdrahším – svojim životom.

V plnosti času dokázal Boh svoju lásku v Ježišovi Kristovi, aby nás nielen vyslobodil spod zákona, ale aby nás prijal za synov a dcéry a daroval nám dedičstvo. Príchodom Ježiša na tento svet, Jeho smrťou a dielom spásy, ktoré pre nás vykonal, sa z nás otrokov stávajú deti Božie. Dostali sme plné právo menovať sa synmi Božími. A nemusíme sa pred Bohom viac skrývať, lebo On nám zo svojej lásky v Ježišovej smrti odpustil náš dlh a na náš účet nám pripísal svoju spravodlivosť. „A keďže sme synovia, poslal nám Boh do srdca Ducha svojho Syna, volajúceho: Abba! Otče!“ (v. 6).

Boh z nás urobil svojich synov, ale i dedičov. A to má byť vidieť na našom živote. Je to istý postup, vývoj. Už nie sme otroci, ale deti Božie – sme synovia. To je radostné evanjelium: sme zachránení. Z toho, kto bol dlžníkom, otrokom, ktorý stratil slobodu, právo na svoj život, z toho sa stáva dedič, teda mu patrí to, čo patrí Bohu. No nesmieme ostať len deťmi, ktorým je dobre pri svojom Otcovi.

Boh nás učinil aj dedičmi svojho kráľovstva. To znamená, že máme na seba vziať zodpovednosť za to, čo nám

bolo darované. Preto máme šíriť túto správu vo svojich životoch, túto zem máme premieňať na obraz Božieho kráľovstva, tu má byť viditeľná sláva Božia. Kde sa teda nachádzame? Sme otroci? Deti? Synovia? Alebo sme dedičia, spoludedičia Kristovi?

Použitá literatúra

Theologisches Begriffs Lexikon zum Neuen Testament

John R.W. Stott: *Galatským Teologický slovník k NZ*

Mgr. Marcela Sabová, zborová farárka,
CZ ECAV Východná (LOS)

25. december

1. slávnosť vianočná

Text: Tit 2, 11 – 14

Exegetické poznámky

Verš 11: Pavol postupne hovorí o dvojakom zjavení, pre ktoré nepoužíva ani pojem Ἀποκάλυψις, „odhalenie tajomstva“ ako sa používa v knihe Zj, ani φανέρωσις, „zjavenie, vyjavenie“ (1K 12,7 a 2K 4,2), ale Ἐπεφάνη, teda pohanský výraz pre epifániu, Božie zjavenie.

– Ἐπεφάνη – Prvé zjavenie už prebehlo, totiž zjavenie Božej milosti v Pánovi Ježišovi Kristovi na prvé Vianoce.

Verš 13: ἐπιφάνειαν – Druhé zjavenie ešte len očakávame. To je zjavenie nádeje. Myslí sa na naplnenie našej nádeje.

Verš 12: Tri ústredné cnosti, ku ktorým vedie Božia výchova: miernosť = rozumnosť, rozvážnosť, spravodlivosť; pobožnosť = zbožnosť, nábožnosť.

Verš 14: Stručné vyznanie viery.
– Pre záchranu sa tu používa pojem **vykúpenie** – rozumie sa pod tým

vykúpenie z otroctva. Otroctvo bolo späť s hriechom, doslova neprávosťou = bezprávím (ἀνομιίας), ktorého sme sa neboli schopní zbaviť.
– Boh tento vykúpený ľud **očistil** – **posvätil**. Kristus nás posvätil za svoj vlastný ľud, doslova za vybraný ľud. Περιούσιον = vzácny, v klasickej gréčtine znamená „preveliký, nesmierny, vybraný, zvláštny“.

Návrhy propozície

Milosť Božia odveká:

1. zachraňuje človeka,
2. aby v ducha novote,
3. chodil v celom živote.

Zjavená milosť Božia:

1. Je pre všetkých ľudí spasiteľná.
2. Vychováva k odriekaniu.
3. Zaväzuje k správne mu životu.

Ak sa Ti zjavila Božia milosť, tak:

1. Odmietni bezbožnosť.
2. Ži posvätený a zbožný život.

Vo vtelenom Ježišovi sa zjavila:

1. Božia milosť,
2. spásonosná milosť.

Myšlienky ku kázni

Božia milosť zjavená:
spásu pre nás znamená.
Vychováva vzácny ľud:
medzi ním ty so mnou buď!

Existuje Boh? Ako môžeme vedieť, že je nejaký Boh? A ak je, tak aký je? Tieto otázky sú veľmi vážne a z času na čas človek na ne hľadá odpoveď.

Ako môže veriaci či cirkev sama o sebe tvrdiť, že je Boh? Ak aj nejaký Pán Boh je, tak nie je tajomstvom? Nie je Pán Boh sám o sebe mystériom? Nie je rozpor v tom, keď hovoríme o zjavení niečoho, čo je a ostáva mystériom? Môže sa zjaviť tajomstvo tak, aby naďalej zostalo tajomstvom? A vôbec, ako si môžeme byť takí istí svojou vierou, keď sme Boha nevideli? Nuž, je to tak, že: „Boha nikto nikdy nevidel;“ ale predsa len vieme, že je, lebo: „jednorodný Syn Boží, ktorý je v lone Otcovom, ten (Ho) známym učinil.“ J 1,18

Vianočné obdobie je časom, kedy si pripomíname, že sa nám zjavil Boh. Aj keď sme Boha nevideli, lebo je Duch a tajomstvo, predsa len nie je skrytý a utajený. On, Boh, ktorý je Duch, sa na Vianoce stal telom, človekom. To, čo bolo predtým nemožné a čo bolo nepredstaviteľné, sa počas Vianoc stalo

skutočnosťou. Neviditeľný Boh sa stal viditeľným v Ježišovi. A preto Pán Ježiš povedal: „Kto mňa videl, videl Otca.“ J 14,9

1. Vo vtelenom Ježišovi sa zjavila Božia milosť

A ako sa nám zjavil? Akého Ho môžeme poznať skrze Pána Ježiša Krista? V Ježišovi Kristovi sa nám Boh zjavil ako milosť. (11)

Čo je to milosť?

Milosť je darom nového života. Je to výsada. Akt Božej lásky, v ktorej sa nám On úplne dáva a úplne nás v Kristu prijíma. Milosť jedná s človekom presne opačne ako si človek zaslúži. Milosť nedáva človeku čo si zaslúži, ale dáva človeku čo si nezaslúži. My si zaslúžime trest a večné odsúdenie, no skrze milosť nám dáva odpustenie a večný život.

A dnes sa Boh zjavuje Tebe. Zjavenie, ako zjavenie mystéria, je vždy zjavením pre niekoho v konkrétnej situácii bezpodmienečnej zasiahnutelnosti. Niet zjavenia ak niet nikoho, kto by ho prijal ako niečo, čo sa ho bezpodmienečne týka (mudrci, pastieri, Simeon a Anna). Niet zjavenia bez prijímajúcej stránky a niet zjavenia bez dávajúcej stránky.

Milosť je v Kristu zjavený zachraňujúci dar pre človeka.

Čo je vlastne dar?

Dar je niečo, čo si neкупujete. Za dar sa neplatí. A dar, to nie je ani to, že si niečo vezmete na úver. Dnes môžete ísť do obchodu a odnieť si celú obývačku alebo auto zadarmo, ale nie je to celkom zadarmo, lebo najprv spíšete zmluvu a potom vám z účtu odchádza každý mesiac podstatná časť sumy. Platíte, a to mnohokrát viac, ako keby ste zaplatili hneď. Nie! Spása nie je na úver. Keď ste prijali dar Božej milosti, tak Boh teraz nečaká, že Mu to splatíte. Ste prijatí. Zdá sa vám to nebezpečné takto dôverovať v milosť? No možno, lenže to je jediná vec, ktorá vás môže zmeniť a zachrániť. Milosť daná a zjavená v Kristu. „Lebo zjavila sa milosť Božia, spásanosná všetkým ľuďom...“

2. Vo vtelenom Ježišovi sa zjavila spásanosná milosť

Nie je to teda hocijaká láska a hocijaká milosť. Je to spásanosná milosť. Pre všetkých ľudí. Pre teba.

A čo je to spása?

Spása je záchrana, no nie hocijaká záchrana. Je to záchrana zo smrti večnej

a moci diabolskej, je to záchrana pre večnosť. Je to záchrana od toho, čo bolí a ťaží, ale ona nielen vytrhuje a vyvádza zo zlého, ale aj vovádza do radosti a blízkosti Božej. Spása je záchrana, ktorá nás vovádza do raja, k večnej láske. K samotnému Bohu.

A toto nám zjavil Boh vo svojom Synovi Pánovi Ježišovi Kristovi. Bez Neho by sme nevedeli, aký je Boh. Žili by sme v strachu zo spravodlivého Božieho súdu a trestu. Žili by sme v hrôze a zúfalstve, tvárou v tvár našej pominateľnosti. Žili by sme v úzkosti zo smrti a v beznádeji. A tak isto by sme aj v hrôze a úzkosti zomierali.

Ale Boh vianočného príbehu sa nám zjavil. Ukázal sa nám. Predstavil sa nám, ako láska ktorá vydala seba samého za nás.

Mnohokrát prežívame ťažký a ubolený život. Sme utrpení a skleslí. Ťažia nás choroby a bolesti ale v tom všetkom sa nám zjavil Boh v Kristu. Nie ako divák alebo pozorovateľ. Ani nie ako ten, ktorý nás chce povzbudzovať, aby sme to len nejak vydržali, ale zjavil sa ako ten, ktorý sám nesie svoj križ. Zjavil sa ako ten, ktorý niesol na vlastnom tele bolesť a biedu sveta. A nakoniec aj sám zomiera opustený Bohom. Aby sme mali

istotu, že nám rozumie. Aby sme mali istotu, že toto všetko bolo za nás.

Takto sa nám zjavil Boh. Ako milosť v JK. „*Lebo zjavila sa milosť Božia, spásonosná všetkým ľuďom...*“

Ajty máš Spasiteľa. Máš záchrancu od smrti večnej a moci diabolskej.

Pán Ježiš Kristus je vtelená Božia milosť. Je najväčším darom padlému ľudstvu.

Použitá literatúra

OPATRŇÝ, D.: *Pastorální listy*. Praha: Centrum biblických studií AVČR a UK v Praze, Česká biblická společnost, 2019, ISBN 978-80-7545-081-4

*Mgr. Stanislav Grega, zborový farár
CZ ECAV Hybe, senior LOS*

26. december

2. slávnosť vianočná

Text: Žid 1, 1 – 6

Exegetické poznámky

List Židom je jediná skutočne anonymná kniha novozmluvného kánona. Podľa niektorých je autorom knihy Pavel, podľa iných je to iný autor, napr. Barnabáš, Apollo, Filip evanjelista, Priscilla a Aquilla a pod. Datovanie knihy je otázne, avšak najpravdepodobnejší rok je 65. Téma knihy od začiatku do konca je: Ježiš, Velkňaz, svojou službou a obeťou za hriechy je väčší ako čokoľvek v judaizme. List sa zaoberá ťažkým zápasom, ktorý človek prekonáva pri opúšťaní jedného náboženského systému a prijímaní iného. Pritom ide o prechod medzi systémami rovnakej hodnoty. Ide o opustenie judaizmu pre Krista a ako autor ukazuje, to znamená zanechanie tieňov pre podstatu, rituály pre skutočnosť, prvé pre konečné, dočasné pre večné. Skrátene: dobré pre najlepšie. Zároveň to znamená zamenenie obľúbeného za neobľúbené, väčšinového

za menšinové, prenasledujúceho za prenasledovaného.

Ak sa Žid obrátil na kresťanstvo, buď bol skutočne obráteným kresťanom, alebo bol pokrstený, ale nebol znovuzrodený Duchom Svätým. K týmto dvom skupinám sa prihovára list. Medzi riadkami listu môžeme čítať dôvody, ktorými bol zvädzaný vrátiť sa späť:

- bohaté dedičstvo prorokov,
- vynikajúca služba anjelov v histórii Božieho ľudu,
- spojenie so slávnym zákonodarcom Mojžišom,
- národné spojenie s vynikajúcim veliteľom Józouom,
- sláva áronovského kňazstva,
- svätostánok, kde sa Boh rozhodol prebývať uprostred svojho ľudu,
- zmluva zákona, ktorú Boh dal prostredníctvom Mojžiša,
- Bohom určené zariadenie v svätostánku a nádherná opona,
- a služba v svätostánku a najmä obrady vo veľký Deň zmierenia.

Akoby sme počuli Židov z 1. stor., ako dávajú tieto dôvody a pýtajú sa: „A vy, kresťania, čo máte?“

A list odpovedá: Ježiš je väčší ako proroci, anjeli, Mojžiš, Áron, Józua, starozmluvní kňazi.

Odkaz listu Židom je aktuálny rovnako tak aj dnes. Potrebujeme si stále pripomínať večné požehnanie, ktoré máme v Kristovi. Potrebujeme povzbudenie zoči-voči opozícii a ťažkostiam. Všetci vyznávajúci kresťania, ktorí skúsili, aký dobrý je Pán, sa potrebujú chrániť pred sklznutím späť k obradníctvu.

Kázňová perikopa sa zaoberá dvoma témami. Tieto verše patria medzi najvýznamnejšie kristologické pasáže v Písme. „V týchto dňoch“ možno chápať vo význame „nedávno“, ale bližšie k významu je to, že Mesiáš tým priniesol posledné dni.

Autor spomína množstvo spôsobov, cez ktoré Boh hovoril. Jednotliví proroci hovorili len čiastočne, neúplne. Používali rozličné spôsoby ako zákon, históriu, poéziu, proroctvo. Niekedy písaným spôsobom, inokedy ústnym. Niekedy to boli vízie, inokedy sny, symboly a pod.

Pán Ježiš je sám konečným Božím zjavením človeku. Ako napísal Ján: „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Syn Boží, ktorý je v lone Otcovom, ten Ho známym učinil.“ (J 1, 18) Pán Ježiš o sebe povedal: „Kto mňa videl, videl Otca.“ (J 14, 9) Ježiš nehovorí len za Boha, ale hovorí aj ako Boh.

Ježiš je väčší ako proroci. Túto tému rozoberá spomenutím 7 znakov výnimočnosti Ježiša ako proroka:

- Je dedičom všetkého (v. 2) – všetko Mu patrí
- Je Stvoriteľ (v. 2)
- Zjavuje Božiu slávu (v. 3)
- Je obrazom Boha (v. 3) – nie čo do výtvaru, veď Boh je Duch, ale ukazuje, aký je Boh
- Je Udržiavateľom všetkého (v. 3) – zachováva život, udržiava svetový poriadok
- Je Spasiteľ (v. 3) – na stvorenie a udržiavanie sveta stačilo Božie slovo, ale tu bol potrebný život Spasiteľa
- Je vyvýšený Pán (v. 3)

Ježiš je väčší ako anjeli. Túto tému rozoberá 7 citátmi. V kázňovej perikope sú spomenuté 3.

- Ž 2, 7 (v. 5) – Kristus je narodený trojakým spôsobom: (1.) od večnosti, (2.) inkarnáciou, (3.) vzkriesením. To nie je žiadny z anjelov.
- 2S 7, 14 (v. 3) – proroctvo dané Dávidovi, ktoré bolo pôvodne myslené o Šalamúnovi, ale skutočne naplnené v Ježišovi. Boh nikdy nehovoril o anjelovi podobne.

- Ž 97, 7, resp. 5M 32, 43 (v. 6) – anjeli majú taktiež oslavovať Ježiša.

Návrh propozície

Aký veľký je Ježiš:

- ktorý bol prorokmi očakávaný,
- ktorý je v skutku Boh medzi nami,
- ktorý je jedinečný medzi ľuďmi i medzi anjelmi,
- a ktorý si zaslúži i našu poslušnosť a úctu.

Myšlienky ku kázni

V časopise Cestou svetla 12/2016 bol uvedený nasledovný príbeh.

Bolo pred Vianocami. Jedna sestra zo zboru cestovala v preplnenom trolejbuse aj so štvorročnou dcérou Ninou. Istá teta zavolala:

„Poď, dievčatko, sadni si na moje kolená.“

Nina pozvanie prijala. Teta sa s ňou chcela trochu zblížiť, tak sa spýtala:

„Dievčatko, už si napísala Ježiškovi, čo by si chcela mať pod stromčekom?“

Malá Nina presvedčivým hlasom začala:

„Ježiško už neexistuje, už vyrástol, išiel do neba a On je už Pán Ježiš. A On je naším najväčším darom.“

Mamka s radostným prekvapením počúvala svoju evanjelizujúcu dcérku. Teta zostala zaskočená. Vystúpili.

Aj podľa tohto príbehu vidíme, že niektorí ľudia počas Vianoc využívajú možnosť napísať list Ježiškovi, iní sa zase tešia z príjemných sviatkov pokoja a radosti a pod. Avšak ako to správne povedalo toto dievčatko, ten, ktorý sa narodil na Vianoce pred zhruba dvomi tisícročiami, nie je len akýmsi doplnkom Vianoc. On je tým najdôležitejším a to nielen počas týchto sviatkov. Jeho význam siaha omnoho ďalej a je nesmierny.

Už celá Stará zmluva s Ním úzko súvisí. Stará zmluva je rozsiahla kniha. Je to najväčšia časť Biblie, je omnoho rozsiahlejšia ako Nová zmluva. Máme v nej históriu, básne, piesne, proroctvá, príslovia, atď. Písalo ju niekoľko desiatok ľudí. Skrze každého jedného z nich Pán Boh niečím prispel k poznaniu toho, aký je On, ako stvoril svet, akí sme my ľudia atď. Avšak celá Stará zmluva pripravovala príchod toho, ktorý už nebude len čiastkovo ukazovať, aký je Boh, ale ktorý Ho ukáže naplno.

Pozrite sa teda na toho, ktorý sa narodil na Vianoce – na Pána Ježiša. Ľudia, ktorí Ho poznali za Jeho života na

zemi, videli Jeho skutky, Jeho správanie, Jeho reakcie, Jeho hodnoty, pre ktoré žil. A mnohí si všimli výnimočnosť toho všetkého, Jeho dobrotu, lásku, moc, takže za nich za všetkých Ján vyznáva, že Pán Ježiš nám zjavil, aký je nebeský Otec.

Ľudia, ktorí počúvali Jeho slovo, zistili, že to slovo je nesmierne mocné. Vyháňa choroby, mení ľudí, utišuje búrku, kriese mŕtvych. Áno, to je to slovo, ktoré na počiatku stvorilo aj svet a ktoré Ho udržiava. Áno, to je Ježiš. On bol pri tom. On je princípom stvorenia, jeho podstatou a kľúčom k nemu.

Toto všetko učinil Ježiš svojimi skutkami, svojím slovom. Ale urobil ešte čosi viac. Dal svoj život – aby vyriešil problém s hriechom.

A tento Ježiš je stále živý. Proroci, svedkovia viery zomreli, ale Ježiš vstal z mŕtvych ako prvotina.

Nie je mu roveň nikto z anjelov. Pán Ježiš je jednorodený Boží Syn. On dokonale naplnil vôľu svojho Otca, a to do všetkých dôsledkov. Porazil všetky mocnosti a panstvá, takže všetky sú Mu podložené pod nohy. Všetci anjeli sa mu klaňajú. Keď oni tak robia, o to viac sa nám sluší, aby sme slúžili Jemu, Víťazovi, Spasiteľovi, jedinečnému Pánovi, ktorý je od počiatku a bude na veky vekov,

ktorý je od Boha, nášho Stvoriteľa, aby svojich priviedol k Otcovi.

Použitá literatúra

Believer's Study Bible. electroniced.

Nashville: Thomas Nelson, 1997, c1995

MacDonald, William; Farstad,

Arthur: *Believer's Bible Commentary: Old and New Testaments.* Nashville: Thomas Nelson, 1997, c1995

*Mgr. Peter Taját, zborový farár, CZ ECAV
Liptovský Ján (LOS)*

29. december

Nedeľa po Vianociach

Text: G 4, 1 – 7

Exegetické poznámky

Verše 1-3: Postavenie dediča v dobe, kedy ešte nemôže prevziať dedičstvo, sa dá prirovnať k postaveniu otroka, ktorý na dedičstvo nemá nárok. Pavel sa pravdepodobne opiera o situáciu v helenistickom prostredí, ktorú poznal zo svojej životnej skúsenosti. Chcel zdôrazniť veľkú závislosť nedospelých dedičov na nadriadených osobách. Po smrti svojho otca mohol dedič prevziať dedičstvo až vtedy, keď dosiahol určitý vek.

Zbožní rodičia bežne dohliadali na vyučovanie svojich detí. Takýto dohľad mohli mať, ak deti vyučovali doma, alebo ich zverili zbožným učiteľom. Rodičia by mali urobiť všetko pre to, aby zaistili svojim deťom vzdelanie a chránili ich pred bezbožnosťou a nebiblickými princípmi. Pavel aplikuje obraz o podriadenosti pod poručníkov a správcov na podriadenosť – stav

zotročenia – pod vesmírne mocnosti pred príchodom viery.

Výraz označujúci „mocnosti“ sa používal aj na označenie tzv. živlov, pralátok (zem, voda, vzduch a oheň), z ktorých podľa starovekých predstáv bol zložený svet. Pavel tento výraz používa aj v 9. verši, ktorý nadväzuje na tzv. kalendárnu zbožnosť. Je veľmi pravdepodobné, že Pavel týmito vesmírnymi mocnosťami myslel na anjelské a diabolské bytosti. Pavlovo „my“ zahŕňa pravdepodobne židov a aj pohanov predtým, než uverili v Krista. V tomto období boli ako nedospelí, ktorí ešte nemôžu disponovať so svojím dedičstvom.

Verše 4-5: Čas dospel k rozhodujúcemu a prevratnému okamihu, keď Boh poslal na svet svojho Syna. Pre vyjadrenie termínu „čas“ tu Pavel používa gr. výraz „chronos“, ktorý označuje čas predovšetkým v jeho trvaní, a taktiež vyjadruje plynutie doby pred Kristovým príchodom. Gréčtina však na označenie času pozná aj výraz „kairos“, ktorý označoval čas v zmysle lehoty a stanoveného termínu. V Kristovom príchode sa spájajú obidva tieto významy – Kristus prišiel na tento svet v plnosti času v chronologickom

chápaní historických udalostí, ale Jeho príchod je zároveň aj časom milosti.

Syna Božieho, ktorého Boh poslal na svet, charakterizuje Pavel dvakrát pomocou rovnakého participia aoristu „genomenos“, ktorý je možné preložiť rôznym spôsobom (narodený, podrobený). Tento výraz to umožňuje, pretože má všeobecnejší význam a vyjadruje vlastnú existenciu, do ktorej sa niekto dostal (sloveso „ginomai“ znamená „stávať sa“).

Pavel tu hovorí o narodení Božieho Syna bez toho, aby spomínal panenské počatie, o ktorom sa píše v evanjeliách. Zdôrazňuje Kristovu ľudskú stránku (narodený zo ženy), ale aj Jeho podrobenosť zákonu. Zmysel poníženia Božieho Syna je vyjadrený vykúpením, teda vyslobodením tých, ktorí boli podrobení zákonu (všetci ľudia, nielen Židia) a taktiež ich prijatím za Božie deti. Týka sa to všetkých, ktorí uveria v Krista. Boh teda poslal svojho Syna na svet, aby sa ľudia mohli stať adoptovanými Božími deťmi.

Verše 6-7: Dôstojnosť Božích detí poznať z pôsobenia Ducha Svätého. Dôstojnosť Božích detí a poslanie Ducha Svätého do ich srdiec sa časovo prekrýva. Konkrétnym prejavom daru Ducha Svätého je zvolanie „Abba“ – „Otcé“.

V Novej zmluve sa toto oslovenie nachádza na troch miestach: G 4, 6; R 8, 15 a Mk 14, 36. Najznámejší preklad a význam tohto termínu sa spája s detským oslovením otca – otecko, ocinko, tatinko a pod. Vznik tohto výrazu nie je úplne zrejmý, ale nie je možné ani úplne odmietnuť to, že sa pôvodne jednalo o tzv. „detské slovo“. Oslovenie Boha výrazom Abba pred Novou zmluvou nie je doložené. Toto oslovenie vyjadruje bezprostredný a dôvery plný vzťah k Bohu. Dôverné zvolanie Abba, Otče je pre Pavla jasným dôkazom toho, že tí, ktorí sa takto modlia, prijali dar Ducha, ktorý je predpokladom viery (porov. 1K 12, 3). Skutočnosť Božieho dieťaťa vylučuje na jednej strane postavenie otroka, na druhej strane zakladá nárok na dedičstvo.

Jednou z úloh Ducha Svätého je vyvolať v Božích deťoch pocit synovskej lásky, ktorá spôsobuje, že poznajú Boha ako svojho nebeského Otca. Aramejský výraz „Abba“ používal Ježiš, keď hovoril o nebeskom Otcovi. Kombinácia aramejského výrazu „Abba“ s gréckym výrazom pre otca „pater“ vyjadruje hĺbku intimity, vrúcnosť a dôvernosť, ktorou nás Duch Svätý povzbudzuje volať k Bohu. Dva prejavy pôsobenia

Ducha Svätého v človeku sú prirodzené volanie k Bohu ako k Otcovi a poslušnosť Ježišovi ako Pánovi.

Návrh propozície

Boh v plnosti času poslal na svet svojho Syna:

1. smieme byť Božími deťmi a dedičmi,
2. v našich životoch pôsobí Duch Svätý.

Myšlienky ku kázni

- úvod: na jednej vianočnej pohľadnici bol raz nápis: Keď láska ozdobí vianočné ozdoby,
- požehnané a naplnené Vianoce prežívame vtedy, keď láska (Božia a ľudská) ozdobuje vianočné ozdoby – možné rozvinutie významu a hodnoty lásky v živote človeka,
- vianočné sviatky – spravidla sa spájajú s rôznymi väčšími a menšími darčekom – v prvom rade poukazujú na dar Božej lásky v Božom Synovi,
- nadviazanie na biblický text – Boh v plnosti času poslal na svet svojho Syna – rôzne chápanie času (chronos a kairos) – na jednej strane to bola významná historická udalosť celosvetových dejín, na druhej strane je to aj čas milosti,
- Pavel – význam Kristovho narodenia: my ako Božie deti (prepojenie na

význam a hodnotu krstu), pôsobenie Ducha Svätého v nás,

- vzťah Boha k človeka (Božia láska, ktorá „ozdobuje“ naše životy, narodenie Krista, čas milosti, potvrdenie hodnoty a dôstojnosti ľudského života) a vzťah človeka k Bohu (rôzne predstavy o Bohu a vnímanie Boha /Boh ako Sudca, Policajt, Starček, Otec a pod./, oslovenie Boha v priamom súvisi s tým, ako Ho vnímame; obsah nášho vzťahu k Bohu – strach, nenávisť, ľahostajnosť, láska a pod.),
- zhrnutie toho, čo hovorí biblický text,
- záver: možné prepojenie s veľkým prikázaním lásky: Vianoce ako sviatky, ktoré potvrdzujú skutočnosť, že Božia láska „zdobí“ naše ľudské životy a význam toho, keď láska k Bohu a k druhým sa stane trvalou „ozdobou“ nášho vlastného života.

Použitá literatúra

Ladislav Tichý: *List Galatským: Český ekumenický komentár k Novému zákonu*. Česká biblická spoločnosť. 2016. 130 s. ISBN 9788075450319.

Studijní bible s výkladovými poznámkami: Český ekumenický překlad. Česká biblická spoločnosť. 2009. 2336 s. ISBN 978-0-7361-0419-9.

*ThLic. Jana Pabáková, PhD.,
zborová farárka, CZ ECAV Dolný Kubín
– Tvrdošín (LOS)*

31. december

Záver občianskeho roka

Text: Žid 13, 8 – 9

Exegetické poznámky

List nie je adresovaný príslušníkom židovstva ale kresťanom, ktorí hovoria po hebrejsky. Predpokladá sa, že konkrétnejšie je určený kresťanom poznačeným helenizmom, ktorí poznali židovský kult a zvyky v zbore, ktorý má svoje centrum v meste a v okolí má nejaké diaspóry. Z tohto dôvodu najpravdepodobnejším adresátom listu sú kresťania v Ríme a okolí.

Autor listu nie je známy. Adolf von Harnack prišiel s teóriou, že autorkou by dokonca mohla byť žena a to Priscilla. Za jeho domnienku hovorí skutočnosť, že autor sa vôbec nepredstavuje. Podľa Harnacka je to práve preto, lebo ak by ako autorka bola uvedená žena, automaticky by to v tých časoch zaradovало list do skupiny menejcenných spisov.

Datovať list je tiež veľmi ťažké. Na jednej strane sa v ňom spomína chrám, ktorý bol zničený v roku 70, na druhej strane sa tu spomína prenasledovanie kresťanov, ktoré začalo v roku 64. List teda datujeme medzi roky 64 – 70.

Hlavnou témou listu je Ježiš Kristus ako vyvýšený Velkňaz v nebeskej svätyni. List má skôr formu prednášky, len okrajovo, ale predsa, sa objavujú črty listu. Napríklad záverečné prianie alebo rôzne praktické ponaučenia, ktoré viac hovoria za list.

Dnešný text je súčasťou celku 13, 7-18, ktorý hovorí o rozličných praktických veciach. Autor tu dáva za príklad vieru vodcov a vyzýva kresťanov k ich nasledovaniu (v. 7). Kresťania sa majú tiež vyhýbať cudzím náukám (v. 9), odmietat pozemský konformizmus a prijímať poníženie (v. 13), chváliť Boha (v. 15), prejavovať solidaritu a štedrosť (v. 16), poslúchať vrchnosť (v. 17) a neprestajne sa modliť (v. 18).

Verš 8: Konštatovanie Ježišovej nemennosti od vekov až na veky je tu vsunuté medzi príkaz nasledovať vieru vodcov a vyhýbať sa cudzím náukám. Núka sa väzba tohto verša k predošlému, čo by hovorilo: nasledujte vieru vodcov, ktorí vyznávali Ježiša Krista, pretože On je ten istý od vekov až naveky. Rovnako

je však možná aj väzba k nasledujúcim veršom, čo potom hovorí: Ježiš Kristus je ten istý od vekov až naveky, preto sa nedajte zavádzať cudzím náukám. Konštatovanie Ježišovej nemennosti po celé veky je teda možné vzťahovať na celý kontext veršov 7-18. Nemenný Ježiš stojí za všetkým, teda aj za praktickým životom kresťana, je jeho východiskom i odrazom.

Dôležitým je aj poukaz na Ježiša ako toho, ktorý je predmetom viery vodcov z verša 7. Predkovia a vodcovia verili v toho istého Ježiša ako my. Nie je dôležité, či žili iba nedávno, alebo v dávnej minulosti. Ježiš Kristus je ten istý vtedy i dnes. Toto posolstvo je významné aj pre nás, ktorých od udalostí prvej cirkvi či reformácie delia už stáročia. Ježiš Kristus, v ktorého veríme my, je ten istý, v ktorého verili apoštolovia, cirkevní otcovia či Dr. Martin Luther.

Verš 9: Výstraha vyhýbať sa cudzím náukám je zdanlivo zameraná najmä na prijímanie pokrmov, obetovaných iným bohom. Predsa však má tento verš aj širší kontext. Kresťan si má srdce (a teda aj svoju vieru) posilňovať milosťou. Znamená to neprestajné napojenie na Ježiša Krista. Z tohto hľadiska prestáva byť otázka prijímania pokrmov dôležitá,

no i tak kresťan urobí dobre, ak nebude cudzie náuky riešiť a jeho myseľ bude upretá len na Ježiša Krista, skrze ktorého sa posilňuje vo viere.

Na rozdiel od verša 7 je tu poukaz na tých, ktorí sa riadili onými cudzími náukami, konali podľa pohanského kultu a nemali z toho úžitok. Toto konštatovanie je v priamom protiklade s tými, ktorých vieru máme nasledovať (v. 7), pretože vďaka svojej viere mali v živote požehnanie. Zásadným posolstvom verša je teda poukaz na Ježiša Krista a Jeho milosť, ktorá má byť pre kresťana tým najdôležitejším čo v živote rieši a čím naplňa svoje srdce i myseľ.

Záver občianskeho roka je čas, kedy ľudia bilancujú minulosť a plánujú budúcnosť. Dnešný text preto príhodne ukazuje na jedinečnosť Ježiša Krista a vyzýva nás, aby sme aj do budúcnosti iba Jeho postavili na prvé miesto vo svojich prioritách.

Návrh propozície

Hľadáme do budúcnosti s Ježišom Kristom,

1. v ktorého verili aj naši predkovia,
2. ktorý je viac než čokoľvek na svete.

Myšlienky ku kázni

Nikto sa asi na prelome rokov neubrání spomínaniu a plánovaniu. Je to prirodzené. Všetky medzníky takto pôsobia na človeka. Bilancujeme a plánujeme keď sa prelamujú roky nášho života v čase našich narodenín, keď sa prelamujú nejaké významné obdobia, či keď sa prelamujú kalendárne roky. To je práve teraz. A tak ste zaiste už neraz zabľúdili myslou do udalostí končiaceho roka, alebo si pred očami nakreslili niečo z toho, čo plánujete alebo po čom túžite v roku budúcom.

Aké miesto má v tých plánoch Ježiš Kristus? A aké miesto zohral v dňoch a mesiacoch, ktoré ste prežili? Skúsme si pri našom bilancovaní položiť aj túto otázku. Bol pre mňa Ježiš Kristus dôležitý? Aké miesto som Mu dal vo svojom živote resp. vo svojich hodnotách? A čo mi to prinieslo?

1. Písmo Sväté nám hovorí o mnohých velikánoch viery, ktorí vo svojom živote obdržali veľké požehnanie. Či už pozrieme na apoštolov, prvých kresťanov alebo tých, ktorí boli ochotní obetovať majetok alebo aj život pre Ježiša Krista. Rovnako môžeme po príklady siahnuť do histórie a pozrieť na Dr. Martina

Luthera a jeho dielo reformácie, či iných, ktorých mená znejú dodnes. (Môžeme použiť aj nejaký konkrétny príbeh požehnaného buditela, misionára či inej osobnosti, na ktorej vidno Božie požehnanie.)

Čím sa títo ľudia od nás líšili? Čo mali navyše? V čom boli iní? Určite mali iné podmienky pre život, určite žili v inej politickej dobe. Ťažko však veriť, že tie podmienky boli lepšie, skôr naopak. Čo im teda dávalo silu a doviedlo ich k úspešnému završeniu diela? Bol to Ježiš Kristus, v ktorého celým srdcom verili a ktorého neustále horlivo vyznávali. On, Boží Syn, im žehnal a dal doviest' dielo do úspešného konca.

Je to iný Ježiš, než o akom hovoríme my dnes? Vôbec nie. Písmo nám dnes pripomína, že Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky. Je to ten istý Ježiš, ktorý stál pri apoštoloch či reformátoroch, ktorý určoval beh dejín pred desiatkami, stovkami či tisíckami rokov, je to ten istý Ježiš Kristus, ktorý zapísal mená Svojich verných do Svojej knihy života, takže ich mená poznáme aj my dnes.

2. Tohto Ježiša nám Písmo Sväté pripomína aj dnes. Hovorí o Ňom ako o tom,

ktorý môže dať nášmu životu viac, ako čokoľvek iné.

Aj v prvej cirkvi žili kresťania, ktorí sa zaoberali rôznymi inými náukami, ťažko sa vzdávali svojho starého spôsobu života, boli ovplyvnení pohanskými zvykmi, ktoré sa okolo nich bežne praktizovali. List Židom bol zrejme písaný kresťanom v Ríme a tam veru bolo toho pohanstva až-až. Nečudo, že mnohé silné pohanské zvyky podaktorí kresťania len ťažko opúšťali. Je to podobné, ako keď dnes kresťan hovorí, že verí v Ježiša Krista, no pritom číta horoskop a nosí talizman pre šťastie. Navzájom sa tieto dve veci vylučujú. A tak aj vtedy mnohí kresťania ešte stále podliehali sile pohanských zvykov a kultov, medzi ktoré patrilo aj jedenie obetovaných pokrmov.

Pisateľ listu v dnešných slovách hovorí, že sa žiadnymi cudzími náukami nemáme zaoberať a konkrétne čitateľom v Ríme prízvukuje, aby sa neposilňovali obetovaným mäsom, ale jedine Ježišom Kristom a Jeho milosťou. Pisateľ dokonca spomína takých, čo uprednostnili oné pohanské tradície a nemali z toho osoh. Dalo by sa povedať: podobne, ako keď dnes niekto prispôsobí svoj život oným horoskopom a nemá z toho žiadny prospech.

Ježiš Kristus je nad všetkým. Je pôvodcom všetkého i dokonávateľom všetkého. Je prvým i posledným, alfou i omegou, je ten istý od vekov až na veky. Povýšme Ho nad všetky svoje plány, túžby, tradície, myšlienky či skúsenosti. S Ním začnime zajtra nový rok a s Ním začínajme každý nový deň. Nech je On našou posilou, nádejou i bútlavou vrbou. Nech od Neho očakávame pomoc, radu i vyriešenie všetkých našich ťažkostí.

Verme v Ježiša Krista, vyhradme Mu prvé miesto vo svojich hodnotách, lebo On je viac než čokoľvek na svete a je to ten istý Ježiš, v ktorého verili aj naši predkovia a On pri nich svoju moc už neraz dokázal.

*Mgr. Štefan Kiss, tajomník GBÚ ECAV
na Slovensku pre misiu*

Služba slova

4/2019

IV. ročník

Homiletický časopis Služba slova v rokoch 1952 - 2015 vychádzal ako príloha Cirkevných listov. Od roku 2016 vychádza ako samostatná pracovná príručka pre duchovných ECAV na Slovensku.

Vydáva: Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku, Palisády 46, Bratislava

IČO: 00179 213

Adresa redakcie: Generálny biskupský úrad ECAV na Slovensku, P.O. BOX 289, 810 00 Bratislava; tel.: 0918 828 010, misia@ecav.sk

Šéfredaktor: Štefan Kiss,

členovia redakcie: Jana Nunvářová, Štefan Kiss,

jazyková úprava: Jana Nunvářová,

grafické spracovanie: Andrej Mišina.

Periodicita vydania: štvrťročne

Dátum vydania: október 2019